

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

**Kaj je novega v občini
Nekatere aktivnosti v času kovida
Marjan Humar in ljubezen do fotografije**

pomlad 2021

marec 2021

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Približno pred letom dni smo se praktično po celem svetu sočili s pandemijo bolezni Covid-19, ki še vedno traja. Že tedaj sta nas navdajala nelagodje zaradi nepoznavanja bolezni in strah pred posledicami. Soočiti smo se morali z novim načinom življenja, ki praktično vsakemu izmed nas po malem že preseda, čeprav smo se marsičesa tudi že privadili. Še vedno živimo v upanju, da bo tega kmalu konec, da bodo nove okužbe pomagala preprečevati ustrezna cepiva, pa tudi že do neke mere dosežena prekuženost prebivalstva. Še vedno se vsakodnevno ukvarjamo z novimi ukrepi, njihovo smiselnostjo in potrebnostjo. Predvsem pa vedno znova upamo, da bomo v medijih zasledili magično besedo »sprostitev«.

Zaradi koronavirusa smo bili v preteklih mesecih prikrajšani za številna družabna srečanja in dogodke, morali smo odpovedati mnogo prireditev, tudi tradicionalno pustovanje. S stisnjenimi zobmi preživljamo vsak dan posebej, zlasti tisti, ki so osamljeni, mladi, tisti brez služb, bolni in vsi, ki ste preživeli izkušnjo korone na svoji koži. Na nek način je prizadet vsakdo izmed nas. Vendar ne sme biti prostora za obup. Nujno moramo ostati optimistični, upoštevati osnovne ukrepe; od higiene rok, nošenja zaščitnih mask do

zagotavljanja medosebne razdalje in seveda ne pozabiti na solidarnost.

Čeprav se je zaradi epidemije po eni strani življenje precej spremenilo, do neke mere celo ustavilo, se to na občinskem nivoju pri izvajanju zadanih ciljev ni pretirano poznalo. Če smo se v jesenskem času v občinski upravi intenzivno ukvarjali s pripravami na izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, smo z novim letom morali v režijskem obratu to službo začeti tudi izvajati. Zadovaljen sem, da smo odpadke že v prvih dneh uspešno zbrali z občinskih prevzemnih mest (ekoloških otokov) ter prevzemnih mest uporabnikov in da le-ti niso tam zastajali. Skrbimo, da so občinska prevzemna mesta (ekološki otoki) čista in urejena, vendar pa skrbno ravnanje pričakujemo tudi od vseh uporabnikov. Bodimo tako skrbni, da če v posodah ni več prostora, odpadke odpeljemo v zbirni center ali nazaj domov in jih pripeljemo, ko posode niso polne. Posebno za večje količine zelenega vrtnega odpada velja, da ga ne tlačimo v prepolne zabojnike ali zabojnike, ki so namenjeni drugim vrstam odpadkov, še posebej pa ga ne puščamo na tleh. Večje količine vrtnega odpada odpeljemo v zbirni center in s tem poskrbimo, da so naši ekološki otoki tudi v času povečanega urejanja vrtov in okolice urejeni, predvsem pa čisti.

Tudi oddajanje zbranih odpadkov iz zbirnega centra v nadaljnje ravnanje je v prvih tednih normalno steklo. Zbirni center normalno obratuje in je na voljo uporabnikom vsak dan, razen ob nedeljah in dela prostih dnevih. Zbirni center je treba še nekoliko bolje označiti in dodatno urediti, je pa že od samega začetka urejen tako, da ne predstavlja nevarnosti za okolje in na bližnje parkirišče nima nobenega vpliva. Poudariti je treba, da se v tem centru ne zbirajo velike količine odpadkov, da se ti odpadki tam samo sortirajo in ne obdelujejo ter da se predhodno skladiščenje zelo kratek čas (mešani komunalni odpadki do deset dni), in sicer pred oddajo v nadaljnje ravnanje. Biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov pa se iz smetarskega vozila sploh ne prazni, saj se jih v zbirnem centru le stehta in takoj nato odpelje v kompostarno.

V kratkem namerava režijski obrat izstaviti tudi prve račune za opravljene storitve gospodarskih javnih služb. Nekaj več časa nam jemlje sestavljanje

evidenc uporabnikov, saj jih moramo v celoti na novo sestaviti sami iz drugih uradnih evidenc in na podlagi vrnjenih izjav uporabnikov. Vsem, ki ste jih vrnili, se zahvaljujemo, če pa izjave kdo še ni vrnil, ga lepo naprošamo da le-to izpolni in jo čimprej dostavi. Cene storitev, ki jih je za leto 2021 potrdil občinski svet, ostajajo take, da se mesečni stroški na gospodinjstvega uporabnika ne povišujejo. Verjamem, da bo tako tudi v bodoče, saj po prvih mesecih ugotavljamo, da so stroški obvladani in načrti pravilno zastavljeni. Večjih odstopanj ne pričakujemo.

Občinski svet je potrdil tudi nove cene storitev gospodarskih javnih služb oskrbe s pitno vodo in odvajanja ter čiščenja odpadnih komunalnih in padavinskih voda. Za enkrat pri določitvi novih cen nismo upoštevali poročila izgube izvajalca za leta 2016, 2017, 2018 in 2019. S sedaj določenimi cenami bi moral izvajalec tekoče poslovati pozitivno. Razlika v stroških, ki jih bo plačevalo povprečno gospodinjstvo, je približno 4 %, kar pomeni, da cene že doslej niso bile veliko prenizke in da izguba ni nastajala na račun uporabnikov z območja Občine Šempeter-Vrtojba.

Poleg urejanja gospodarskih javnih služb varstva okolja pa občinska uprava normalno izvaja tudi vse ostale naloge in zagotavlja reden potek ter izvedbo naložb. Tako v Vrtojbi potekata gradnja dveh kolesarskih povezav in prenova prostorov v zaklonišču, kjer je bila včasih Mercatorjeva trgovina. Prostore bomo namenili zaposlenim v režijskem obratu, saj ti sedaj nimajo niti primernih garderob niti delavnic in priročnih skladišč.

V šempetrskem športnem parku zaključujemo z ureditvijo igrišča za igranje košarke trojk. Verjamem, da bomo lahko igrišče tudi kmalu uporabljali.

V okviru uspešne prijave na evropski razpis WiFi4EU je občina vzpostavila dostopne točke za brezplačen dostop do internetnega omrežja. Tako lahko občani in obiskovalci do interneta dostopamo v središču Šempetra na trgu, v središču Vrtojbe, v športnem parku v Šempetru, v športnem centru, v Mladinskem centru v Vrtojbi ter na kamionskem parkirišču na nekdanjem mejnem prehodu v Vrtojbi.

Zelo nas veseli, da je koncesionar za izvajanje javnih služb oskrbe starejših

v Socialnem centru Vrtojba izbran. Verjamem, da bo v kratkem sklenjena tudi koncesijska pogodba in izveden nakup nepremičnin centra od DUTB. Izbrani koncesionar že načrtuje ustrezno ureditev objektov in verjamem, da bo, kot je napovedal, dejavnost začel izvajati še v letu 2022.

V Vrtojbi tudi že nekoliko nestrpno pričakujemo odprtje prenovljenega lokala v stavbi nekdanjega zadružnega doma. Po predhodnih ogledih lahko rečem, da bo lokal lepo urejen, verjamem, da bo ponudba pestra in kvalitetna, kar bo gotovo pripomoglo k večji prepoznavnosti Vrtojbe in dogajanju, ki ga vsi željno pričakujemo po koncu epidemije.

Tudi zato sem vesel, da je bila že objavljena večina javnih razpisov za sofinanciranje programov društev s področja družbenih dejavnosti, kjer v tako velikem številu sodelujete. Letošnje leto bo vaše delovanje sicer krojilo drugače kot doslej, vendar upam, da bo kmalu

bolje, da bomo bolezen, če že ne premagali, vsaj tako obvladali, da bomo čimprej normalno in polno zaživel. Tako boste lahko spet z različnimi aktivnostmi in dogodki bogatili življenje v naši občini.

Spoštovani!

Pomlad je tu. Seveda si vsi skupaj želimo, da se s pomladjo, s toplimi sončnimi žarki in z vso lepoto, ki jo ta letni čas ponuja, vrnemo v ritem in navade, ki smo jih bili vajeni pred epidemijo. Žal zaenkrat število okuženih s koronavirusom še ne pada tako hitro, kot bi si vsi želeli. Vendar – potrpimo še malo.

Pred nami je velika noč. Vsem želim, da bodo velikonočni prazniki prijetni, polni toplote, razumevanja in miru. Pomladanski dnevi pa naj bodo čim lepši v upanju, da bo tudi epidemija čim prej samo še neprijeten spomin.

*Vaš župan
Milan Turk*

Uradne ure Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so **vsako sredo** 15.00–17.00.

Termin si rezervirajte v tajništvu.

T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek 8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Pozdravljeni!

Tokrat se beremo v malce svobodnejšem, lažjem obdobju. Ko smo se zadnjič brali, smo bili nekako utesnjeno zaprti in prestrašeni, sedaj pa vsaj osebno vidim malce svetlobe – tudi sonce nas je obiskalo, dnevi so daljši in presrečna sem že samo zaradi pomladi v zraku. Kakšna je šele sreča otrok, da so se ponovno vrnili v šole in se ponovno srečali s svojimi prijateljčki. Prečudovito.

Ja, nekateri ste se cepili, nekateri pa smo se kar sami prekužili, ampak k sreči ni bilo hujšega. Upam, da je tudi vas (če vas je) obiskala v lažji obliki in pustila brez sledi.

Velikokrat se vprašam, kaj bomo o tem obdobju rekli čez desetletje; se mu bomo glasno smejali ali nas bo ob misli na te trenutke zmrazilo? Verjamem, da je to velika lekcija tako ali drugače prav za vsakega posameznika. Tudi mene je udarila z vseh strani, ampak iz te zgodbe pobiram le dobro in prepričana sem, da sem se v tem obdobju veliko naučila, čeprav na prvi pogled ni prav prijetno.

V uredništvu smo tudi s tovrstnimi težavicami virtualno super sodelovali in hvaležna sem, da imamo internet in računalnike, da lahko veliko večino dela opravimo kar od doma – pravi luksuz. Zahvaljujem se tudi vsakemu od vas, ki je na našo elektronsko pošto poslal besedila, fotografije, ideje in pripombe, ki smo jih vedno veseli, saj tako vemo, kaj bi radi prebirali v naslednji številki. Žal vam vedno ne uspemo ustreči, ampak trudimo se po najboljših močeh.

Tudi tokrat vas vabim, da se nam pridružite in skupaj z nami virtualno ustvarite poletno številko Glasila, ki bo – upam – že prava svobodna številka. In mogoče se bomo lahko že srečali na kakšni kavici. Vabim vas, da mi vse vaše ideje, besedila, fotografije in namige pošljete na glasilo@sempeter-vrtojba.si najkasneje do 26. maja 2021. Do takrat pa ostanite zdravi, veseli in naj vam življenje vsak dan podari kanček sreče.

*Lara Soban,
odgovorna urednica*

Odpadki, naša skupna odgovornost

Režijski obrat Občine Šempeter-Vrtojba, ki je z letošnjim letom prevzel izvajanje gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov v občini, si prizadeva, da bi z urejenim sistemom zbiranja in odvoza odpadkov občanom nudil čim boljše storitev, a k temu lahko znatno pripomore prav vsak izmed nas z doslednim ločevanjem odpadkov, s čimer ne bomo razbremenili le okolja, ampak tudi družinske izdatke, saj z našim ravnanjem vplivamo na stroške, ki jih terja ravnanje z odpadki. Poglejmo, kako!

Način zbiranja komunalnih odpadkov se ni bistveno spremenil od tistega, ki smo ga poznali doslej. Režijski obrat sicer uporablja novi zbirni center na kamionskem parkirišču ob hitri cesti v Vrtojbi (na sliki), odpadki pa se še naprej odvažajo na druge lokacije v nadaljnje ravnanje.

Kam potujejo naši odpadki?

Za prevzemanje ločeno zbranih frakcij ima režijski obrat sklenjeno pogodbo

s podizvajalcem Avtoprevoznitvo – prevoz blaga in oseb Martin-Valentina Freljih, s. p. Ta s smetarskimi vozili na prevzemnih mestih (ekoloških otokih) prazni zabojnike in zbrane komunalne odpadke vozi v zbirni center.

Občina je dolžna zagotoviti tako obdelavo kot odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov. To zakonsko obvezo izpolnjuje s koncesijo, ki jo je skupaj s petimi občinami ožje Goriške

januarja 2021 za pet let podelila podjetju Kostak iz Krškega, kamor se tedensko odvažajo **mešani komunalni odpadki**, potem ko se pretovorijo v zbirnem centru. Nadaljnja obdelava in odlaganje mešanih komunalnih odpadkov staneta režijski obrat 122 EUR na tono.

V zbirnem centru se zbrani komunalni odpadki prepuščajo različnim prevzemnikom iz shem za zbiranje odpadne embalaže, električne in elektronske opreme, baterij, nagrobnih sveč, izrabljenih gum, odpadnih fitofarmaceutskih sredstev, zdravil ... **Prevzemniki iz shem** brez večjih stroškov za občane odpeljejo ločeno zbrane odpadke v nadaljnjo predelavo in postanejo surovina za nove izdelke ali pa se uporabijo kot vir energije.

Drugače pa je z biološkimi odpadki, s kosovnimi odpadki in z odpadnim lesom.

Biorazgradljivi kuhinjski odpadki se po tehtanju neposredno odpeljejo v kompostarno pod Dolgo Poljano na Ajdovsko brez predhodnega skladiščenja, s čimer se prepreči morebitno širjenje neprijetnih vonjav. Stroški kompostiranja naraščajo, zato naj, kdor ima lastni kompostnik, sam koristno poskrbi za svoje biološke odpadke.

V kompostarno se odpelje tudi **zeleni vrstni odrez**. Režijski obrat nadaljnje ravnanje z vsako tono bioloških odpadkov (bodisi biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov bodisi zelenega vrtnega odpada) plača po 75 EUR.

Stroški nadaljnjega ravnanja s kosovnimi odpadki, ki niso električna ali elektronska oprema (predvsem pohištvo in vzmetnice), so še nekoliko višji, stroški ravnanja z odpadnim lesom pa nekoliko nižji.

Večji poslovni (pogodbeni) uporabniki morajo zagotavljati lastna prevzemna mesta.

Najvišjo oceno za podelitev koncesije Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dosegel dom za starejše v Vrtojbi

Ivo Podbersič

Pretekli teden je bil končan razpis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za podelitev koncesij opravljanja institucionalnega varstva v domovih za starejše. Strokovna komisija je za podelitev koncesij priporočila 11 domov. Najvišjo oceno (95 točk) je pridobil Dom upravljanje, družba za investicije, upravljanje in vzdrževanje objektov, ki je kupil dom za starejše v Vrtojbi. Na voljo bo 150 mest za starejše, izhaja iz poročila strokovne komisije, ki je objavljeno na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Na razpis je prispelo 21 ponudb, med njimi so bile tri ponudbe nepopolne. Preostale ponudbe je pregledala strokovna komisija, ki je za 15 ponudb izdala pozitivno mnenje, za dva programa je izdala mnenje s pridržkom, en program pa je ocenila negativno. Pri točkovanju ponudb je komisija upoštevala lokacijo ponudnika, njeno dostopnost in umeščenost v prostor, pokritost potreb po institucionalnem varstvu v upravni enoti ponudnika, ceno storitve, pravnomočnost gradbenega dovoljenja in kakovost programa

storitev. Pri tem so imeli prednost ponudniki, ki ponujajo izvajanje storitev po sodobnih zasnovah dela, omogočajo prebivanje v manjših enotah, zagotavljajo enoposteljne sobe in so urejeni tako, da preprečujejo širjenje okužb. Preverjali pa so tudi, ali ponudnik ponuja varovane oddelke po Zakonu o duševnem zdravju ter storitve za stanovalce z demenco in s sorodnimi stanji. Glede na besedilo razpisa se bo podeljena koncesija morala začeti izvajati do 31. decembra 2022 in bo podeljena za določen čas za obdobje 40 let z možnostjo podaljšanja.

Novice, da je komisija kot ustreznega za prevzem doma v Vrtojbi izbrala Dom upravljanje, je vesel tudi župan Milan Turk: "Veseli me, da so se zadeve premaknile z mrtve točke. Pričakujem, da bo koncesijska pogodba čimprej sklenjena, da se objekti dokončno odkupijo in uredijo ter da se v njih čimprej začne izvajati dejavnost, za katero so tudi namenjeni. Sam se že veselim sodelovanja pri vzpostavljanju dejavnosti institucionalnega varstva starejših občanov v naši občini."

Robert Žvižaj in Uroš Fonovič, ki sta v imenu družbe Dom upravljanje septembra prišla po soglasje občinskega sveta, sta obljubila, da naj bi se starostniki v Vrtojbo vselili v letu 2023. Direktor družbe dr. Rok Cajzek je za medije to potrdil in dodal: "Mogoče pa se bo to zgodilo že prej. Marsikaj bo odvisno od tega, koliko časa bodo vzeli postopki, ki niso odvisni le od njih. Za samo prenovo in opremljanje objektov pa naj bi porabili največ leto dni.

Družba Dom upravljanje namerava v Vrtojbi vzpostaviti dom četrte generacije, v katerem bo prostora tudi za 60 oseb z demenco. Storitve bodo izvajali v gospodinjskih skupnostih, ki bodo štejele med 12 in 19 stanovalcev. Možna bo tudi vzpostavitev dnevnega centra za starejše. Da bo dejavnost lahko nemoteno stekla, pa bo treba glede na normative zaposliti 84 oseb.

Mateja Poljšak Furlan

Javni razpis za sofinanciranje programov in investicij v kmetijstvu na območju Občine Šempeter-Vrtojba za leto 2021

Randy Peth

Občina Šempeter-Vrtojba tudi letos v marcu 2021 objavlja Javni razpis za sofinanciranje programov in investicij v kmetijstvu (v nadaljevanju razpis). Razpis omogoča sofinanciranje različnih investicij v kmetijstvu, nakupa kmetijske mehanizacije, opreme gospodarskih poslopij, ureditve kmetijskih zemljišč, opreme za zaščito pred neugodnimi vremenskimi razmerami, opreme za ureditev in zaščito pašnikov, pa tudi izobraževanj, usposabljanj ter programov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva. Z razpisom želimo izboljšati učinkovitost in trajnost kmetijstva v občini, izboljšati infrastrukturo, povezano z razvojem, s prilagajanjem in z modernizacijo kmetijstva.

Na razpis se lahko prijavijo:

- pravne in fizične osebe (registrirana kmetijska gospodarstva), ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo ali so registrirani za izvajanje tehnične pomoči v kmetijstvu in ki prijavljajo na razpis program ali investicijo, ki se izvaja oziroma se bo izvedla na območju Občine Šempeter-Vrtojba,

- registrirana stanovska in interesna društva, javni zavodi, združenja, zveze, zavodi in šole, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane in prijavljajo na razpis projekt (program, investicijo), ki se izvaja ali se bo izvedel na območju Občine Šempeter-Vrtojba.

Finančna sredstva se na podlagi javnega razpisa dodeljujejo upravičencem kot nepovratna sredstva, in sicer kot:

- državne pomoči po Uredbi Komisije EU št. 702/2014 (skupinske izjeme),
- pomoči de minimis v skladu z Uredbo Komisije EU št. 1407/2013,
- druge pomoči.

S pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji, se lahko zainteresirani seznani v **razpisni dokumentaciji, ki bo objavljena na oglasni deski ter spletni strani Občine Šempeter-Vrtojba www.sempeter-vrtojba.si in v Uradnem listu RS**. Za vse informacije in pojasnila v zvezi z razpisom lahko pokličete na telefonsko številko 05 335 10 08 (Nina Fiorelli Derman) ali pišete na elektronski naslov nina.fiorelli@sempeter-vrtojba.si.

Vsi zainteresirani upravičenci vabljeni k prijavi.

*Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte*

Ian Kopriva

Sofinanciranje nevladnih organizacij

Delovanje nekaterih društev in klubov je zaradi epidemije tako v preteklem kot tudi letošnjem letu nekoliko okrnjeno oziroma prilagojeno. Zaradi tega je marsikatera organizacija v stiski, ko razmišlja o načrtih in o tem, kakšne bodo sploh možnosti, ki jih bo za njihovo delovanje prineslo leto 2021.

Na Občini Šempeter-Vrtojba svetujemo, da se plani pripravijo neodvisno od omejitev zaradi epidemije, da se pa zraven vzporedno načrtuje nadomestne oz. prilagojene aktivnosti (npr. izvedba programa preko spleta, svetovanje na daljavo, delavnice na daljavo ..., v kolikor je to seveda mogoče). Plan dela je spisek želja, ki se med letom lahko vedno prilagaja. Občina ima posluh tudi za upravičene spremembe, kar pomeni, da je mogoče kljub podpisanim pogodbam med letom nekoliko spreminjati na razpis prijavljeni program. Občina Šempeter-Vrtojba bo izvedla vse razpise – tako kot vsako leto do sedaj. Prijavitelji pa naj bodo posebej pozorni, da se v prijavi ne podvaja programov, ki jih morajo

nekatera društva in klubi še izvesti iz leta 2020. To možnost so lahko izkoristila tista društva oz. klubi (podlaga za to je v PKP-6), ki v preteklem letu zaradi epidemije niso uspela izvesti vsega programa v skladu s pogodbami in so roke izvedbe želela podaljšati v letošnje leto.

Občina Šempeter-Vrtojba je letos že zaključila razpis na področju sociale in zdravstva, v prvem tednu marca je bil objavljen razpis za šport. Razpisa za druga društva, kulturo in mladino pa bosta objavljena predvidoma konec marca. Pred objavo razpisa je namreč treba (tudi zaradi epidemije) nekoliko spremeniti veljavna pravilnika in odloka, ki bosta obravnavana na naslednji seji občinskega sveta Občine Šempeter-Vrtojba. Po objavi predpisov bo objavljen tudi razpis.

*Ksenija Ušaj,
višja svetovalka za
družbene dejavnosti*

Javni razpis za sofinanciranje programov in investicij v kmetijstvu na območju Občine Šempeter-Vrtojba za leto 2021

Občina Šempeter-Vrtojba tudi letos v marcu 2021 objavlja Javni razpis za sofinanciranje programov in investicij v kmetijstvu (v nadaljevanju razpis). Razpis omogoča sofinanciranje različnih investicij v kmetijstvu, nakupa kmetijske mehanizacije, opreme gospodarskih poslopij, ureditve kmetijskih zemljišč, opreme za zaščito pred neugodnimi vremenskimi razmerami, opreme za ureditev in zaščito pašnikov, pa tudi izobraževanj, usposabljanj ter programov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva. Z razpisom želimo izboljšati učinkovitost in trajnost kmetijstva v občini, izboljšati infrastrukturo, povezano z razvojem, s prilagajanjem in z modernizacijo kmetijstva.

Na razpis se lahko prijavijo:

- pravne in fizične osebe (registrirana kmetijska gospodarstva), ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo ali so registrirani za izvajanje tehnične pomoči v kmetijstvu in ki prijavljajo na razpis program ali investicijo, ki se izvaja oziroma se bo izvedla na območju Občine Šempeter-Vrtojba,
- registrirana stanovska in interesna društva, javni zavodi, združenja, zveze, zavodi in šole, ki delujejo na

področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane in prijavljajo na razpis projekt (program, investicijo), ki se izvaja ali se bo izvedel na območju Občine Šempeter-Vrtojba.

Finančna sredstva se na podlagi javnega razpisa dodeljujejo upravičencem kot nepovratna sredstva, in sicer kot:

- državne pomoči po Uredbi Komisije EU št. 702/2014 (skupinske izjeme),
- pomoči de minimis v skladu z Uredbo Komisije EU št. 1407/2013,
- druge pomoči.

S pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji, se lahko zainteresirani seznanijo v **razpisni dokumentaciji, ki bo objavljena na oglasni deski ter spletni strani Občine Šempeter-Vrtojba www.sempeter-vrtojba.si in v Uradnem listu RS**. Za vse informacije in pojasnila v zvezi z razpisom lahko pokličete na telefonsko številko 05 335 10 08 (Nina Fiorelli Derman) ali pišete na elektronski naslov nina.fiorelli@sempeter-vrtojba.si.

Vsi zainteresirani upravičenci vabljeni k prijavi.

*Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte*

Izgradnja novih kolesarskih povezav ob Ulici 9. septembra v Vrtojbi ter med Vrtojbensko cesto in obvoznico

V drugem januarskem tednu se je začela izgradnja dveh novih kolesarskih povezav v občini, in sicer ob Ulici 9. septembra v Vrtojbi ter med Vrtojbensko cesto in obvoznico. Pri prvi gre za ureditev odseka kolesarske steze na delu lokalne ceste na Ulici 9. septembra v Vrtojbi med priključkom ceste Pod Lazami in priključkom ceste na Čuklje v dolžini 420 m, pri drugi pa bo urejena kolesarska povezava v dolžini 966 m na območju med Vrtojbensko cesto in obvoznico po obstoječi poljski poti ob varovalni ograji avtoceste, ki hkrati služi za dostop do kmetijskih parcel ob vznožju nasipa AC in se bo navezala na obstoječo kolesarsko infrastrukturo ob Vrtojbenski cesti ter na območju MMP Vrtojba.

Investicijska projekta, ki sta bila uspešna na razpisu Eko sklada, sta sofinancirana s strani Ministrstva za okolje in prostor s sredstvi Sklada

za podnebne spremembe. S podpisom pogodbe o sofinanciranju investicij je Občina Šempeter-Vrtojba pridobila pravico do nepovratne finančne spodbude v skupni višini 266.636,43 EUR, kar predstavlja 80 % priznanih stroškov obeh projektov.

Z razpisom izbrano podjetje GINEX International, d. o. o., naj bi ju zaključilo aprila letošnjega leta. Zaradi izvedbe del bo tako do predvidoma 5. aprila 2021 v delovnem času fazno vzpostavljena delna zapora Ul. 9. septembra z urejenimi in označenimi obvozi. Vse udeležence v prometu prosimo za upoštevanje začasne prometne signalizacije in za strpnost.

Mateja Poljšak Furlan

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

Nove brezplačne točke Wi-Fi v Šempetru in Vrtojbi

Po novem lahko v Občini Šempeter-Vrtojba brezplačno dostopate do internetnega omrežja na kar 6 novih mestih. V okviru uspešne prijave na evropski razpis WiFi4EU je namreč občina pridobila bon v vrednosti 15.000 EUR. Cilj pobude WiFi4EU je državljanom in obiskovalcem zagotoviti dostop do interneta visoke kakovosti po vsej EU prek brezplačnih dostopnih točk Wi-Fi na javnih mestih. Naša občina je sporazum o dodelitvi nepovratnih sredstev v višini dodeljenega bona z Evropsko komisijo (INEA) podpisala v decembru 2019.

Občani in vsi obiskovalci občine lahko od sedaj brezplačno dostopate do internetnega omrežja na sledečih lokacijah:

- v središču Šempetra – na Trgu Ivana Roba,
- v središču Vrtojbe – trg,
- v Športnem parku Šempeter,
- v Športnem centru,
- v Mladinskem centru v Vrtojbi ter
- na mednarodnem mejnem
- prehodu Vrtojba v prehodu 1A.

Povezava v omrežje je preprosta. S svojimi mobilnimi napravami poiščite omrežja v vašem dometu. Izberite omrežje WiFi4EU. Ime je povsod enako, kar pomeni, da so točke dostopa WiFi4EU prepoznavne tudi drugod po Sloveniji in Evropi. Pri prvi povezavi na brezplačno omrežje WiFi4EU boste preusmerjeni na varno spletno stran (prestrezni portal). Ko potrdite prijavo, ne potrebujete nobenega gesla ali uporabniškega imena, ampak lahko pričnete z brezplačno uporabo.

Vrednost evropskega sofinanciranja v višini 15.000 EUR je namenjena kritju upravičenih stroškov opreme in postavitve novih brezplačnih dostopnih točk Wi-Fi, vsa dodatna dela in vsaj 3-letno vzdrževanje Wi-Fi točk pa bo občina financirala iz lastnih sredstev.

Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte

Projekt “Dediščina szi naše kašče – Nova etnološka zbirka” odobren

Lepa novica za Občino Šempeter-Vrtojba! V predprazničnem času, prežetem z negotovostjo zaradi epidemioloških razmer v Sloveniji in svetu, smo s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja prejeli novico o finančni podpori odobrenemu projektu “Dediščina szi naše kašče – Nova etnološka zbirka”. S tem smo dobili zeleno luč za začetek izvajanja projekta. Projekt je Občina Šempeter-Vrtojba prijavila na 2. Javni poziv za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino LAS V obsevu sonca iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja že lanskega septembra. Projekt združuje k sodelovanju pet partnerjev:

- Občino Šempeter-Vrtojba, vodilni partner projekta,
- avtentično kmetijo Zorina Koglota,
- TOJVA A.D. 1200 – Kulturno društvo Vrtejba,

- Območno obrtno-podjetniško zbornico Nova Gorica ter
- Društvo žena Vrtojba.

Za izvedbo projekta nam je tako uspelo pridobiti 45.337,62 EUR sredstev iz EKSRP, kar predstavlja 80 % upravičenih stroškov celotne vrednosti projekta. Seveda je to šele začetek naše skupne zgodbe, saj lahko sedaj pričnemo z izvajanjem zelenih in dolgo načrtovanih aktivnosti ter tako odobrena sredstva tudi dejansko upravičimo in “počrpamo”.

V okviru projekta želimo predvsem ohraniti in predstaviti etnološko dediščino našega območja. Sredozemsko podnebje in ugodna obmejna lega sta namreč od nekdaj dajala kruh številnim kmetom na območju Vrtojbe, ki so nekoč oskrbovali mestno gospodo v Gorici s pridelki z domačega vrta. Danes je ostala le še peščica kmetov, ki vztraja pri delu na domači zemlji. Eden od teh je tudi Zorin Koglota, ki je na svoji avtentični kmetiji ohranil edinstveni

stari kotel za žganjekuho, ki še danes služi svojemu namenu. V prostorih, kjer se nahaja kotel, bo urejena manjša etnološka zbirka z orodji ter s predmeti iz vsakdanjega življenja nekoč. Namen projekta je spodbuditi domačine k zbiranju in ohranjanju teh predmetov, ki jih še vedno lahko najdemo na marsikaterem podstrešju.

Zbirka, skozi katero bomo lahko pogledali v preteklost in občutili, kako težko, a tudi lepo je bilo življenje na kmetijah še ne tako dolgo nazaj, pa bo tudi priložnost za razvoj kulturnega turizma, ki ga naše območje ponudi obiskovalcem. Izvedba projekta bo imela neposredni učinek na potrebe, ki jih izpostavlja Strategija lokalnega razvoja, tj. potrebe po pripravi vsebin za obiskovalce in turiste, npr. razvoj novih produktov, oblikovanje inovativnih programov in vsebin, zgodbarjenje v turizmu ter zagotavljanje pogojev za razvoj novih idej in poslovnih priložnosti. Poleg tega aktivnosti projekta spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje ter kakovostno preživljanje prostega časa.

Etnološka zbirka bo kot produkt kulturne dediščine obogatila turistično ponudbo kraja, občine in širšega območja LAS V obsevu sonca. Celotna etnološka zbirka bo predstavljena tudi v tiskani obliki – zgibanki in online v digitalizirani obliki na spletni strani.

V okviru projekta bosta izdelana tudi:

- film, ki bo predvajan v razstavnih prostorih in bo obiskovalcem v sliki in besedi pričaral žganjekuho ter kmečko življenje nekoč,
- tiskani vodič, ki bo obiskovalce popeljal po različnih etnoloških zbirkah na območju LAS V obsevu sonca.

*Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte*

Povabilo k anketi projekta EdiCitNet – Mreža užitnih mest

Edible Cities Network ali Mreža užitnih mest je raziskovalni projekt Evropske unije, v katerem želimo prikazati inovativne rešitve za uporabo mestnih zelenih in drugih površin za proizvodnjo hrane ter rešitve, ki pripomorejo k reševanju socialnih problemov v lokalnih skupnostih. Rešitve, ki so predlagane v projektu, vključujejo celotno verigo urbane pridelave hrane, razdeljevanja in uporabe, hkrati pa naslavljajo družbene (urbanizacija, družbena neenakost, lokalna gospodarska rast, socialna vključenost) in okoljske (podnebne spremembe, raba virov) izzive. Rešitve predstavljajo pomemben korak k bolj trajnostnim, prijetnim in zdravim mestom ter krepijo družbeno, ekološko in ekonomsko odpornost mest.

Poleg Občine Šempeter-Vrtojba v projektu sodeluje še 12 mest iz Evrope, Afrike, Latinske Amerike in Vzhodne Azije ob podpori močne skupine strokovnjakov lokalnih mestnih uprav, pet nevladnih organizacij, pet malih in srednjih podjetij ter 10 raziskovalnih organizacij, ki so se zavezale k boljšemu življenju v mestih z rešitvami urbane hrane.

Z namenom soustvarjanja najboljših skupnih rešitev želimo zbrati podatke obstoječih sistemov pridelave hrane v mestih, razdeljevanja, uporabe in družbenih komponent. Na podlagi zbranih podatkov bodo lahko mestne skupine in načrtovalci oblikovali nove rešitve za povečano samooskrbo mest, zmanjšano rabo virov in krepitev lokalnih skupnosti.

Da bi lahko prišli do željenih podatkov vas vljudno vabimo, da izpolnite vprašalnik o vaših obdelovalnih površinah in prispevate kamenček v mozaik urbane hrane ter tako pomembno prispevate k razvoju novih rešitev. Vaše izkušnje so dragocene in bodo vplivale na oblikovanje novih strategij, zato vas prosimo, da razmislite o vprašanih

in poskušate odgovoriti čim bolj natančno.

Mi pa vam bomo skupaj z Univerzo v Ljubljani ponudili opravljeno analizo tal obdelovalne površine, ki zajemo teksturo tal, organske snovi, pH, CaCl_2 , P_2O_5 , K_2O , splošno priporočilo za gnojenje s fosforjem in kalijem v kolobarju.

Vprašalnik lahko najdete na občinski spletni strani www.sempeter-vrtojba.si ali v tiskani obliki na občini. Izpolnjen vprašalnik vrnite na info@sempeter-vrtojba.si ali po pošti na naslov Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici. Prosimo, pripišite vašo telefonsko številko, da vas bomo lažje kontaktirali.

Jerneja Ternovec

Skrajni čas, da se ozremo proti naravi – 123zero

Ana Rejec in Martin Leban iz naše občine sta člana inovativnega podjetja 123zero; podjetja, ki je razvilo bio inovativne kroglice za umivanje las, ki so pravi napredek naravne kozmetike.

O bio, eko in naravnih sestavinah beremo in poslušamo že kar nekaj let. Ni dvoma, da so kozmetični izdelki iz kakovostnejših, naravnih sestavin dobri. A kozmetična industrija na leto še vedno proizvede več kot 120 milijard kosov plastične embalaže, v povprečnem šamponu pa je več kot 80 odstotkov vode, ki razen tega, da zniža proizvodno ceno izdelka, nima posebne vloge. To je problem in čas je, da to družino oznak nadomestita besedi trajnostno in 123zero.

123zero kroglice so povsem slovenski, kroglični izdelki za umivanje las in kože. Vsako kroglico, ki je namenjena enkratni uporabi, sestavlja inovativna križna vezava polimerov iz debela

rjavih alg. Največkrat uporabljeno oljčno oziroma kokosovo olje nadomeščata skrbno izbrano in lokalno laneno olje, ki lase nahrani in navlaži, ter olje grozdnih pešk, ki lase ohranja čiste za dlje časa. Brokolijevo olje uspešno nadomešča sintetični silikon, hidroliziran pšenični protein pa neguje lase. Vonj po meti in rožmarinu pa priključuje občutek po domačem. V kroglici je le 20 odstotkov vode, kompaktna struktura pa zavrača potrebo po plastični embalaži oziroma embalaži nasploh.

Butična in okolju prijazna turistična destinacija z 20 nastanitvami lahko z izdelki 123zero okolju prihrani 100 kilogramov plastike na leto. Predstavljajte si ta prihranek v več deset letih obstoja take destinacije. Blagovna znamka in izdelki 123zero odločno stopajo v smer boljše prihodnosti in na to glasno opozarjajo tudi ostale industrije. V svet, kjer

umetne surovine nimajo prostora, kjer se cenijo lokalne sestavine, kjer ni odvečnega ogljičnega odtisa.

Kdo se skriva za blagovno znamko 123zero in kako je nastala?

123zero je ekipa strokovnjakov s področij farmacije, kemijskega inženirstva, ekonomije in psihologije, ki jo dopolnjujejo tudi študentje oz. navdušenci nad trajnostjo.

Koliko časa ste potrebovali, da ste to "izumili", in kaj vam je sploh v tem času uspelo ustvariti?

Razvoj je trajal skoraj leto in pol. To ne pomeni, da je razvoja konec. Vedno poizkušamo izdelke še izboljšati. Z ustvarjalnostjo in s trdim delom smo pri 123zero zasnovali alternativo, ki lahko s pogumnimi odločitvami trajnostnih namestitvev Slovenijo postavi kot vodilno silo v razvoju

zelenega turizma. To so edinstvene kroglice za umivanje las, rok in telesa, brez odpadne embalaže in pretirane porabe vode.

Kako ste prišli na idejo prav za tovrsten izdelek?

Rešitev smo iskal iz izzivov, ki smo jih zasledili v kozmetiki.

1. Pretirana raba vode – tekoči šamponi, mila vsebujejo do 80 % vode. Na leto se v kozmetiki v nastanitvah porabi letna količina pitne vode za celotno prebivalstvo Slovenije.

2. Embalaža za enkratno uporabo – problem vseh industrij. V kozmetiki je material za embalažo največkrat plastika. Največja prednost in slabost plastike je, da je narejena zato, da traja dlje časa. Veliko je govora o embalaži, ki se lahko reciklira ali je iz recikliranega materiala. Tega je premalo, okrog 18 % na svetovni ravni (procent reciklirane kozmetične embalaže je še nižji), hkrati z vsakim recikliranjem porabljamo energijo in izgubljamo kvaliteto materiala.

3. Umetne sestavine – na splošno so izdelki nasičeni z umetnimi sestavinami, vključno z mikroplastiko,

s čimer znižujejo kakovost nege za uporabnike.

4. Centralizacija proizvodnje – večina kozmetike ima zelo centralizirano proizvodnjo (Poljska, Turčija), zato količine vode močno vplivajo na ogljični odtis. Tu je zelo pomemben faktor tudi voda, ki privede do večjega volumna, več embalaže, več transporta. Preizkusili smo veliko rešitev, dokler nismo dobili takšne, ki rešuje izzive. Obliko kroglice smo izbrali tudi zaradi pomena oblike kroga oz. "krožnosti".

Kje se izdelek lahko kupi in komu je namenjen?

Kroglice 123zero so prvotno namenjene za namestitve, zmeraj več ljudi pa jih uporablja tudi doma. Lani smo sodelovanje začeli z lokalnimi namestitvami v Brdih in Kobaridu. Kljub situaciji je zmeraj več pozitivnih odzivov in interesa. Trenutno smo v pogovorih s številnimi partnerji tako doma kot tudi v tujini. Lahko jih je naročiti tudi za lastno uporabo preko naše spletne strani www.123zero.eu, kmalu jih pričakujemo tudi v trgovinah brez embalaže po celotni Sloveniji.

Imate morda kakšne nove ideje za prihodnost?

Idej imamo veliko in vse so po svoje dobre, je pa prava umetnost vse te ideje postaviti v življenje. Našo rešitev bomo poizkusili aplicirati tudi na drugih izdelkih. Gremo korak za korakom, prvi in zato najpomembnejši cilj je, da bodo naše kroglice uporabljene v lokalnih namestitvah in domovih.

Lara Soban

Imate projektno idejo? Kam po denar?

Imeti dobro projektno idejo je super, dobiti denar zanjo pa še toliko bolje. V letošnjem letu so na voljo številni zanimivi javni razpisi, ki pripomorejo, da poslovno priložnost razvijete v kar najboljši meri. Pregled spodbud, ki bodo na voljo v prihajajočem obdobju, je predstavljen v nadaljevanju.

Vavčerji ponovno na voljo

Med bolj zanimivimi priložnostmi so gotovo subvencije malih vrednosti, t. i. vavčerji. Trenutno je aktualnih kar 13 različnih področij. Med bolj zanimivimi so vavčer za: prototipiranje, tržne raziskave tujih trgov, dvig digitalnih kompetenc, pripravo digitalne strategije, digitalni marketing. Z vavčerjem je dovoljeno kriti 60 odstotkov upravičenih stroškov. Prijavitelj lahko koristi največ tri vavčerje na leto oziroma do maksimalne vrednosti 30 tisoč evrov.

Digitalizacija poslovnih procesov

Večja produktivnost, rast in konkurenčnost so v današnjem času precej pogojene tudi z ustrezno digitalno preobrazbo podjetja. V ta namen bodo aprila letos ponovno na voljo sredstva, namenjena digitalni

transformaciji. Namen razpisa je podpora digitalizaciji poslovnih procesov v podjetju ter izboljšanju digitalnih kompetenc zaposlenih. Na razpis se lahko prijavijo podjetja z najmanj 5 zaposlenimi. Višina sofinanciranja je 60 % oziroma do največ 100.000 EUR.

Subvencije za razvoj turističnih produktov in infrastrukture

V prihajajočem obdobju se napoveduje več spodbud za sektor turizma, kot smo jih bili vajeni v preteklosti. Razpisi bodo predvsem usmerjeni v subvencije za razvoj turističnih produktov in infrastrukture.

Med že poznanimi spodbudami lahko v maju pričakujemo objavo razpisa za vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti v naseljih

do 5.000 prebivalcev. Razpis poleg projektov v turizmu spodbuja še dejavnosti ohranjanja naravne in kulturne dediščine, ravnanja z odpadki, socialnega varstva, lokalne samooskrbe, pridobivanja električne in toplotne energije. Med upravičene stroške spadajo gradnja, adaptacija in nakup opreme ter strojev. Višina subvencije bo 50 % oziroma do 200.000 EUR na prijavitelja.

Ugodneje do nove spletne strani in spletne trgovine

Poleg novih razpisov so še vedno na voljo nekateri že objavljeni ukrepi. Eden izmed bolj priljubljenih je razpis E-poslovanje, ki sofinancira vzpostavitev ali nadgradnjo spletne strani, spletne trgovine, predstavitev podjetja na showroomih, pripravo produktno-prodajnega videa, usposabljanje zaposlenih.

Posamezen projekt lahko dobi do 30.000 EUR subvencije, intenzivnost pomoči znaša 70 % upravičenih stroškov.

Ceneje na mednarodni sejem v tujino

Pred pojavom epidemije je bil zelo priljubljen razpis za sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmišnih v tujini, ki ostaja še vedno aktualen. Pomembno je, da se podjetje udeleži sejma, ki je vpisan v mednarodnem registru sejmov M+A Expodata Base ali AUMA.

Področje kmetijstva

Na področju kmetijstva je v letu 2021 predvidenih kar 28 javnih razpisov v skupni vrednosti 183,3 milijona EUR. Sredstva bodo na voljo tako kmetijskim gospodarstvom kot podjetjem, ki se ukvarjajo s pridelavo ali predelavo, trženjem oz. z razvojem kmetijskih proizvodov.

Na področju pridelave bodo sredstva namenjena predvsem investicijam za prilagoditev na podnebne spremembe, kamor spadajo investicije v nakup mreže proti toči, rastlinjakov, zasebnih namakalnih sistemov, postavitev nasada. Področje predelave in trženja pa bo sofinanciralo naložbe v ureditev objektov ali nakup opreme za predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov; npr. izgradnja vinske kleti, predelovalnice sadja, nakup opreme (sodi, polnilne linije).

Trenutno že aktualen je razpis za pomoč mladim kmetom. Višina podpore je 45.000 EUR oziroma 18.600 EUR (če mladi kmet na prevzetem kmetijskem gospodarstvu ni vključen v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje z naslova kmetijske dejavnosti).

Spodbude za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu

Razpis podpira inovativna podjetja, ki izdelujejo lesarske produkte. Namen razpisa je spodbujati uvedbo novih ali izboljšanih izdelkov na področju predelave ter obdelave lesa in posodobitev tehnološke opreme.

Subvencije za zaposlovanje

V okviru programov za spodbujanje zaposlovanja bo na voljo več ukrepov: spodbude za zaposlovanje brezposelnih oseb, spodbude za trajno zaposlovanje mladih, subvencije za usposabljanja na delovnem mestu.

Obzorje Evropa (Horizon Europe)

Za slovenska podjetja bo zanimivo tudi sodelovanje v evropskih razpisih. Eden izmed največjih razvojnih programov je program Obzorje

Evropa, ki bo nasledil Obzorje 2020. Inovativnim podjetjem in start-upom bo še naprej na voljo podpora za razvoj prebojnih inovacij. Pri tem bodo imeli prednost trajnostno naravnani projekti. Izvedbeni dokumenti so še v pripravi, tako da bo več znanega v prihodnjih mesecih.

Do finančne injekcije prek ugodnih posojil

Če za vas ne bo na voljo ustreznega razpisa s področja nepovratnih sredstev, vendar vseeno potrebujete sredstva za gradnjo, nakup opreme ali tekoče poslovanje, lahko kandidirate na razpisih za ugodna posojila. Ta so na voljo preko Slovenskega podjetniškega sklada, SID banke, ugodne komercialne kredite, ki niso vezani na javne razpise, pa ponuja tudi Primorska hranilnica Vipava.

Urša Piculin Tancoš,
Alias plus, d. o. o.

ALIAS plus

Razpisi brezobrestnih posojil na področju gospodarstva in kmetijstva

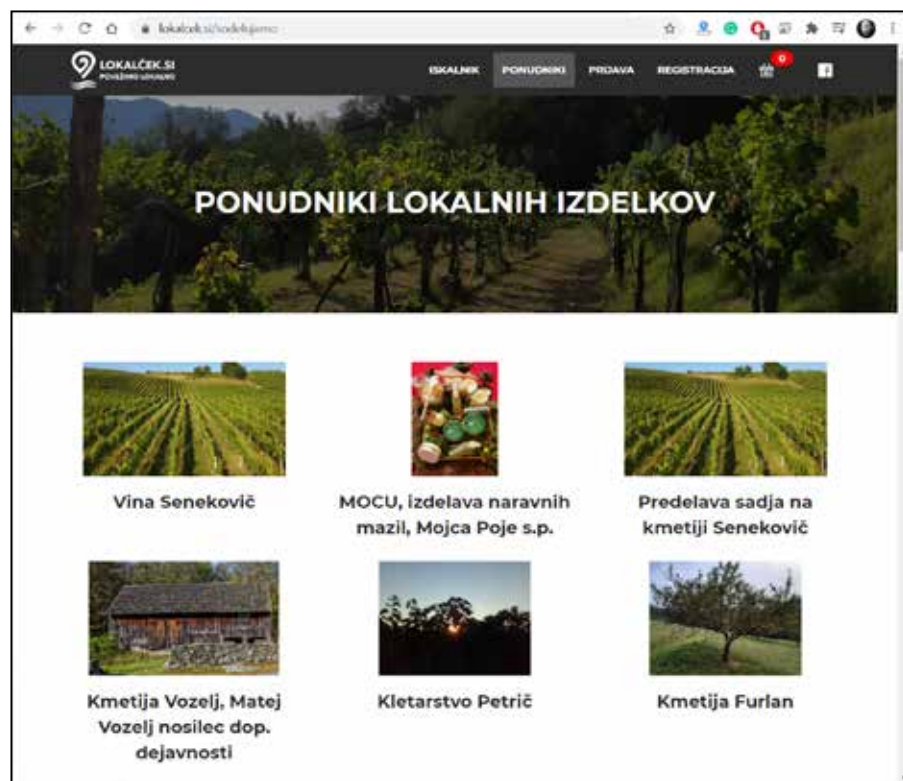
Ključne prednosti naših posojil

- Brez obresti = obrestna mera 0 %.
- Ni stroškov odobritve posojila.
- Ni stroškov vodenja posojila.
- Možnost predčasne vrnitve posojila brez dodatnih stroškov.
- Z odplačevanjem lahko začnete takoj ali pa se odločite za 1-letni moratorij.
- obroki posojila 4-krat letno, kar vam omogoča optimizacijo denarnega toka.
- V primeru zamude pri plačilih tečejo zamudne obresti samo na zapadli obrok in ne na glavnico.
- V primeru težav možnost reprograma posojila.

Skupna višina razpisanih sredstev:
1.800.000 EUR

Vsi razpisi so objavljeni na spletni strani:
www.jsmg-goriska.com.

Po domače izdelke na lokalček.si

V letu 2020 smo se morali vsi hitro prilagoditi drugačnemu načinu življenja. Spremenili so se načini druženja, način dela ter nenazadnje tudi način nakupovanja. Pospešeno smo nakupovali digitalno in čakali na dostavo našega paketa. Tak način nakupovanja, sploh osnovnih potrebščin, je po sili razmer veliko ljudi izkusilo prvič, a glede na svetovne smernice bi si upal trditi, da bo trend takih nakupov rasel tudi v prihodnje. V skladu s temi trendi in prepričanjem, da jo bodo v postopku digitalizacije nakupov najslabše odnesle manjše kmetije in mala podjetja, se je rodila spletna platforma Lokalček.

Vse se je začelo spomladi lanskega leta ob prvem konkretnem zaprtju države. Ob postavitvi spletne strani s trgovino smo se poleg stroškov srečali z nemalo ovirami. Večina jih je bila posledica neprimernosti obstoječih spletnih sistemov za promocijo, prodajo, dostavo in vodenje naročil, s katerimi se srečuje povprečna kmetija ali manjše podjetje.

V naslednjih mesecih se je na podlagi teh izkušenj rodila ideja o spletni platformi Lokalček, ki bi na enem mestu povezala manjše lokalne ponudnike in jim tako omogočila lažji dostop do kupca. V decembru je bila

platforma izdelana in je že pozdravila prve ponudnike, ki so na Lokalček uvrstili svoje domače izdelke.

Srce platforme je iskalnik, ki kupcem omogoča iskanje po kategorijah izdelkov. Kupcu prikazuje izdelke, ki jih lahko prevzame v okolici oziroma so lahko dostavljeni na njegov naslov. Oddaljenost si lahko prilagaja z nastavitvijo v iskalniku. Ob kliku na izdelek uporabnik vidi podroben opis izdelka in predstavitev ponudnika.

Platforma omogoča kmetijam oz. ponudnikom brezplačno predstavitev njihovih dejavnosti in prodajo

izdelkov v spletni trgovini. Vsak ponudnik ima možnost pisanja člankov, s čimer lahko poveča zanimanje kupcev za svoje izdelke. Poslovni uporabnik sam določi, katere izmed tipov plačil bo sprejemal ter katere tipe dostav in prevzemov bo ponujal. Ponujena je možnost vnosov ponavljajočih se dnevnih ali tedenskih lokacij prevzemov in dostav. Možno je tudi ponujanje izdelkov, ki bodo dostavljeni s poštnimi storitvami. Postavitve predstavitev in lastne trgovine je tako primerna za vsako kmetijo, dopolnilno dejavnost, malo podjetje ali hobi projekt, ki prodaja izdelke ali se želi zgolj predstaviti.

V prihodnosti želimo platformo nadgraditi s kartičnimi plačili, dodati dostavo, organizirano s strani platforme, in omogočiti izdelavo ter vodenje računov. Poleg naštetega si želimo sodelovanja in angažiranosti ponudnikov med seboj, zato razmišljamo o organizaciji sejmov in dogodkov.

Verjamemo, da je podpora lokalnim ponudnikom pomembna. Z nakupom njihovih izdelkov pomagamo ohranjati delovna mesta in izgled krajine, vzdržujemo socialno ravnotežje in s skrajšanjem dostavnih poti skrbimo za okolje. Nekateri ponudniki v Vipavski dolini so se že pridružili. Vabimo vas, da se nam pridružite na Lokalček in s tem pomagate pri povezovanju lokalnih ponudnikov, pridelkov in zdrave domače hrane. Skupaj lahko povežemo lokalno! Pridružite se nam na www.lokalcek.si! Če imate vprašanja, nas lahko vedno kontaktirate na info@lokalcek.si.

Ekipa Lokalček

Čebelji pridelki

Med, cvetni prah, matični mleček in propolis vsebujejo veliko biokemijskih snovi, ki jih človeški organizem potrebuje za normalno delovanje, in sestavine, ki krepijo njegovo zdravje.

Med prvimi so najpomembnejši aminokisline, maščobne kisline, bioaktivni peptidi, številni elementi, vitamini in organske kisline. Med drugimi pa fenolne spojine, flavonoidi in karotenoidi, ki delujejo kot antioksidanti, krepijo imunski sistem in tako manjšajo grožnjo številnih vnetnih, degenerativnih in drugih bolezni (npr. artritis, ateroskleroze, drugih bolezni srca in ožilja, Alzheimerjeve in Parkinsonove bolezni, tudi raka); spodbujajo tudi regeneracijo celic. V

čebeljih pridelkih so tudi snovi (npr. vlaknine), ki pomagajo pri prebavi (uporabni so za izdelavo prehranskih dopolnil – probiotikov in prebiotikov).

Nekateri čebelji pridelki so bogat vir antioksidantov. Največ jih vsebuje propolis, sledijo cvetni prah in temne vrste medu. Svetlejšje vrste medu jih vsebujejo približno enako kot matični mleček. Antioksidativna učinkovitost je navadno povezana tudi s protibakterijsko.

Med zavira rast bakterij (bakteriostatični učinek), nekatere tudi uničuje (baktericidni učinek). Deluje tudi proti nekaterim virusom in škodljivim glivam ter krepi imunski sistem.

Tudi **cvetni prah** vsebuje veliko protimikrobnih spojin, kar dokazuje več raziskav. Za zdravje je najboljši lokalno pridelan, čim bolj svež cvetni prah, saj sušenje in dolgotrajno skladiščenje slabita njegovo antioksidativno učinkovitost. Cvetni prah je primerno dopolnilo vsakdanji prehrani. Ker ima le majhno energijsko vrednost, ga lahko uživajo tudi sladkorni bolniki.

Propolis se uporablja sam ali skupaj z drugimi čebeljimi pridelki za lajšanje tegob in izboljšanje stanja pri nekaterih boleznih kože. V zdravilne namene so ga široko uporabljali že v antičnem času, v zadnjih 30 letih pa je postal predmet številnih farmacevtskih in kemijskih raziskav. Doslej so dokazale, da zavira vnetja, deluje protimikrobno in spodbuja celice k normalni presnovi.

Tudi **matični mleček** vsebuje antioksidante in deluje protibakterijsko. Varuje srce in ožilje, osrednje živčevje, zmanjša utrujenost in pomaga pri premagovanju stresa.

Informacije o zdravilnih lastnostih, učinkih in koristih čebeljega pridelka so verodostojne le, če so potrjene z izsledki raziskav snovi (ne konkretnega tržnega artikla), objavljenih v znanstvenih in strokovnih publikacijah.

*Dr. Andreja Kandolf Borovšak,
Dr. Nataša Lilek,
Tomaž Samec,
svetovalci JSSČ za varno hrano*

Leto 2020 v Društvu upokojencev Šempeter

Kako globoko je epidemija Covida-19 zaznamovala leto 2020, smo občutili prav vsi. Znašli smo se v situaciji, ki je bila vsem popolnoma neznana in zastrašujoča.

Nič več se nismo mogli družiti, objemati, stikov, tistih pravih, ni bilo več. In kar je najhuje, ta čudna bolezen je vzela veliko naših članov.

Za leto 2020 smo imeli v našem društvu upokojencev veliko načrtov, s katerimi bi polepšali življenje naših članov. Uspeli sta nam le dve prireditvi. V počastitev kulturnega dne, 8. februarja, smo pripravili razstavo slik umetnikov našega kraja in tik pred zaprtjem družabnega življenja še praznovanje 8. marca, dneva žena, ki ima v Šempetru res dolgo tradicijo. Oblikovanje proslave smo prepustili mladim ustvarjalcem. Nastopali so mladinski pevski zbor, mladi glasbeniki, recitatorji in otroci iz vrtca, ob njih pa se je predstavil tudi zborček članov DU in ZB. Vsi nastopajoči so navdušili nabito polno dvorano Coroninijevega dvorca. Vse skupaj je odlično povezoval naš že stalni "sodelavec" Domen Rob. Po proslavi smo vsaki od žena podarili tradicionalni nagelj, vse skupaj pa povabili na zakusko z odličnimi slaščicami naših članic; skupaj smo tudi zapeli in poklepetali.

Potem pa se je vse zaprlo. Ni bilo izletov, poletnega piknika, balinarskega turnirja, briškuljade,

prednovoletnega srečanja, ni bilo delavnic, učenja jezikov ... V okviru predpisov o Covidu-19 so bili dejavni le naši balinarji, ki so v območni ligi dosegli 1. mesto.

Težko je bilo. Ko smo v UO razmišljali, kako bi le pokazali našim članom, da nismo pozabili nanje, smo najprej ponudili tistim, ki sami niso mogli, da zanje uredimo brezplačne vozovnice za vlak in avtobus. Odziv je bil dober.

Odločili smo tudi, da namesto prednovoletnega srečanja obdarimo prav vse člane našega društva, tudi tiste v domovih starejših. Skoraj 500 nas je. Zalogaj je bil, glede na to, da smo morali upoštevati vsa navodila glede epidemije, kar velik. Vendar nam je z masko in z varne razdalje uspelo in vse delo je bilo poplačano z lepim odzivom ter veseljem naših članov.

Tudi za leto 2021 smo že pripravili plan dela, načrtujemo veliko prijetnih dogodkov. Nam bo letos uspelo kaj več? Upajmo, da bo leto 2021 boljše!

Ivana Konič

Na daljavo - čisto blizu

Trenutna situacija nam ne omogoča, da bi se z udeleženci srečevali v živo, zato smo tudi na LUNG-u vsa izobraževanja prenesli na splet. Če smo bili v prvem valu do tovrstnega načina nekoliko zadržani, pa so se do danes, ko imamo za sabo že dobrih sto izpeljanih spletnih delavnic, tečajev in usposabljanj, naši prvotni dvomi povsem razblinili. Pozitivne so tudi izkušnje naših udeležencev, ki se vedno pogosteje odločajo za ta način izobraževanja.

"Najprej se na tečaj na daljavo nisem hotela prijaviti, saj nisem navajena dela z računalnikom. Na LUNG-u so mi obljubili, da mi bodo pri delu z Zoomom pomagali. In so mi res. Po začetnih urah sem se tudi jaz že navadila na to, da učitelja in "sošolce" vidim samo na ekranu. Zdaj vidim, da mi je tak način učenja še bolj všeč, saj se mi ni treba nikamor peljati in zato porabim manj časa. Vpisala sem se že na nov

tečaj." (E. S., udeleženka tečaja angleščine)

Trenutno na LUNG-u zbiramo prijave za več **brezplačnih** jezikovnih in računalniških tečajev, ki jih bomo izpeljali v naslednjih tednih in mesecih. Nekateri so namenjeni predvsem starejšim od 45 let, zaposlenim ali brezposelnim, izvajamo pa tudi veliko izobraževanj za upokojence in delavnice za mlade. Poleg tečajev in usposabljanj trenutno na daljavo potekajo tudi ostali programi:

- **Osnovna šola za odrasle (brezplačno!),**
- Poklicne in srednje šole (frizer, prodajalec, ekonomski tehnik, predšolska vzgoja),
- Računovodska usposabljanja.

Pokličite nas ali nam pišite, z veseljem vam bomo pomagali poiskati "pravo stvar" za vas (051 607 259, 05 33 53 100; info@lung.si).

LUNG

Ozara Slovenija v času koronavirusa

Ozara Slovenija se v tem obdobju epidemije sooča z dodatnimi izzivi, ki obsegajo nove veščine, spretnosti, učenja pri delu z ranljivimi skupinami.

Pomemben del našega dela sta postala ozaveščanje uporabnikov o epidemiji in kako z dodatnim bremenom, ki ga epidemija prinaša, ohraniti pozitivno naravnost.

Soočanje s spremenjeno dnevno rutino in z negotovostjo je pri veliko ljudeh povzročilo psihološke stiske, strah, žalost in občutek izgube nadzora.

Tokrat vam želimo predstaviti delovanje Ozare Slovenija v času koronavirusa.

Uporabniki, ki bivajo v stanovanjskih skupinah, so deležni storitev kot pred epidemijo, okrnjene so prostočasovne aktivnosti v sklopu programa Pisarne za informiranje in svetovanja.

Čas si zapolnjujemo s sprehodi v bližnji okolici. Izvajamo kulinarčne delavnice. Poudarili smo pomen zdrave prehrane in si zastavili nove športne cilje, ki jih postopoma uresničujemo.

Veliko časa namenjamo glasbi, petju in pogovorom. Nekateri so postali še bolj ustvarjalni in pridobili nove

veščine. Najbolj so zadovoljni z rednim, tedenskim srečanjem s prostovoljko Niko, ki že skoraj leto dni skupaj z uporabniki izvaja jogo. Pripravljenost naših prostovoljk je tudi v težkih razmerah neomajna in zato smo jim neizmerno hvaležni.

Srečali smo se tudi s težkimi trenutki. Izkusili smo, kaj pomeni karantena, samoizolacija, zmanjšanje družabnih stikov in prepoved vseh obiskov.

Pri programu Pisarne za informiranje in svetovanje se je povečala potreba po izvajanju terenskega dela. Prilagodili smo delo, ki je usmerjeno v individualno obravnavo. Več časa smo iskali varnejše načine komunikacije tako z uporabniki kot s svojci. Terensko delo poteka zunaj ob upoštevanju vseh priporočil. Sodelujemo s sorodnimi organizacijami in uporabnikom poskušamo omogočiti hitrejši dostop do strokovne obravnave.

Mojca Čakš Danesh

Epidemija Covid-19 ... skozi moje oči

Predrage bralke, spoštovani bralci!

Mineva skoraj leto, odkar je svet in naposled tudi našo malo državico Slovenijo zajela epidemija Covida-19, ki je okužila marsikoga od nas in tudi sam sem bil deležen hitrega testiranja, ker smo imeli v naši nevladni organizaciji osebo, okuženo s koronavirusom. Ni bilo prijetno se testirati, vsaj meni osebno ne, ker sem pred leti doživel z leve nosnice dokaj hudo krvavitev in se mi je zaradi tega "iskanje zakladov", kot se rad pošalim, v mojih nosnicah zamerilo, zato sem posledično še toliko previdnejši. Omenil bi tudi, da v moji družini in med ožjimi sorodniki nismo imeli nobenega primera, ki bi bil deležen tovrstne okužbe. Situacija zame ne predstavlja velikega stresa, ker sam nanjo gledam kot nekaj, kar se je pač glede na svet, kakršen je, zgodilo – bilo je samo vprašanje časa, kdaj se bomo primorani soočiti s kakšno od neprijetnih in nepredvidljivih situacij. Malo me le skrbi, kako bodo ljudje v rizičnih skupinah preboleli to epidemijo. Za njih je to vsekakor nekaj, kar ni tako enostavno preboleti. Informativnih oddaj ne spremljam, občasno samo na hitro pregledam novice in preberem aktualne podatke o dejanskem stanju na spletni strani sledilnika. Sam se bom tudi udeležil cepljenja, kajti tako lahko vsaj začasno preprečim razvoj virusa v svojem telesu. Vse, kar lahko storimo, dragi ljudje, so umivanje rok, uporaba razkužila, zaščitnih sredstev, nošenje maske in upoštevanje ukrepov. S tem bomo preprečili nadaljnje širjenje. Le tako bomo lahko zopet normalno zaživel, kot smo vajeni.

Ostanite zdravi.

Nik Ovsenek,
uporabnik

Olje ni odpadek samo v pustnem času

Februarja je iz naših domov pogosto zadišalo po pustnem cvrtju. Krofi, štraube, miške so najpogostejše dobrote, ki se znajdejo na naših mizah, gotovo pa bi se našlo še kaj, kar je treba cvreti na olju – in to ne samo v pustnem času. Vsemu je skupno to, da nam na koncu ostane odpadno olje, ki ga moramo pravilno odvreči. **Prevreto olje ni biološko razgradljivo in ga je zato treba ločeno zbirati in odlagati.** V naši občini so odpadnemu jedilnemu olju namenjene tri zbirne posode, ki jih najdete na naslednjih lokacijah:

- **Ekološki otok pri Osnovni šoli Ivana Roba v Šempetru.**
- **Ekološki otok na koncu Ulice Ivana Suliča v Šempetru pri bloku 14 a, b, c.**
- **Ekološki otok pri pokopališču v Vrtojbi.**

Kmalu bo zbirna posoda tudi v zbirnem centru, kamor pa že sedaj lahko prinesete lastne posode (steklen kozarec, steklenica ali plastenka), kjer ste zbrali ohlajeno odpadno olje.

POMEMBNO: Jedilno olje ter rastlinske in živalske masti ne prepuščamo na ekoloških otokih, ki nimajo zbirne posode za jedilno olje, ker s tem tvegamo onesnaženje okolice ekološkega otoka ter povečujemo tveganje za nezgode zaradi zdrsa.

Zakaj je pomembno odpadno jedilno olje pravilno odlagati?

Zlivanje odpadnega olja v odtok ali stranišče lahko povzroči resne težave in škodo naravnemu okolju, odtočnim cevem in čistilnim napravam. Obstaja podatek, da 1 l olja onesnaži 1000 l vode, saj na gladini vode tvori tanko nepropustno plast, ki otežuje kroženje kisika med vodo in zrakom.

Odpadno jedilno olje moti proces naravne razgradnje: če ga odvržemo med biološke odpadke, na kompost ali drugam v naravo, ga morajo mikroorganizmi razgrajevati več let. Poleg tega se odplaknjeno olje počasi nalaga na stene kanalizacijskih cevi, kar sčasoma oteži prehod ostalih odplak, povzroči neprijetne vonjave in privabi male glodavce.

Na sami čistilni napravi 1 l odpadnega olja predstavlja onesnaženost odpadne vode, ki jo proizvede 19 ljudi v enem dnevu. Za lažjo predstavbo, manjše, hišne čistilne naprave so navadno projektirane v zmogljivosti za čiščenje onesnaženosti odpadne vode, ki jo proizvede 4 do 12 ljudi v enem dnevu. Olje se tudi oprijema opreme, kar lahko posledično privede do višjih stroškov čiščenja odpadne vode, poleg tega pa odpadno olje v odpadni vodi tudi spodbuja rast bakterij, ki motijo optimalen proces čiščenja odpadne vode. Če čistilna naprava nima mehanizma za ločeno zbiranje maščob, obstaja velika

verjetnost, da bo odpadno olje tudi na iztoku iz čistilne naprave in s tem v okolju ter v našem primeru v podtalnici.

Če odpadno jedilno olje konča v greznici ali mali komunalni čistilni napravi, se izloči na površino in onemogoči vnos zraka do odplak, kar povzroči slabo delovanje ali celo prekinitev delovanja greznice oziroma male komunalne čistilne naprave.

Prevreto olje ni biološko razgradljivo in ga je zato treba ločeno zbirati in odlagati. Primerno odstranjeno odpadno olje se lahko celo ponovno uporabi s predelavo do biodiesla, ki ga lahko uporabimo kot gorivo in glicerin, ki se ga uporablja v farmacevtski industriji. V Sloveniji iz takšnega olja izdelujejo naravne sveče, ki so odličен nadomestek parafinskim svečam.

Naj ločevanje odpadkov postane naša dnevna rutina!

Mateja Poljšak Furlan

Režijski obrat
Občine Šempeter-Vrtojba

Kateri prenosnik je prava izbira za učenca, dijaka ali študenta?

Osnovna navodila

Le-ta najbrž že poznate, kajne? Najpomembnejši so velikost zaslona, disk – SSD in baterija. Poleg njih pa še procesor in tipkovnica, spregledati pa ne gre niti velikosti delovnega pomnilnika in nabora priključkov. Med priključki je pomembno, da imamo na voljo čim več USB-jev, za USB-C in Thunderbolt 3 bo mladim uporabnikom malo mar, prav tako ne bodo pogosto uporabljali čitalnika pomnilniških kartic. Mogoče pa bodo potrebe pri nekaterih dijakih in študentih obratne. Tem kriterijem lahko seveda malo pogledamo skozi prste, če je naš proračun malo manjši.

Serija Elitebook – odlična tako za mlajše šolarje kot za dijake in študente, ki ne potrebujejo najbolj zmogljive mašine na svetu

HP-jeva serija Elitebook je odličen izbor, saj gre za poslovno serijo prenosnikov. V praksi to pomeni, da gre za serijo, ki jo je HP izdelal po svojih najboljših močeh. Trpežno ohišje in prava izbira materialov sta samo dve od mnogih prednosti Elitebookov. Modeli so idealni za osnovnošolce, dijake in študente vseh smeri študijev, kjer sta potrebni mobilnost in zmogljiva naprava na poti.

Lenovo Thinkpad – priljubljen med poznavalci prenosnikov in definitivno prva izbira večine informatikov

Lenovo Thinkpad je najbolj razširjena poslovna serija prenosnikov proizvajalca Lenovo. Gre za klasično obliko z rdečim sredinskim kurzorjem na sredini tipkovnice. Naj vas "staromodna" oblika ne zavaja, saj so Thinkpadi opremljeni z zmogljivimi procesorji. Vse zmogljive komponente se skrivajo v ohišju iz magnezija, ki je zelo trpežno in bo zadovoljilo še tako zahtevne uporabnike. A smo omenili, da imajo Thinkpadi eno izmed najboljših tipkovnic, kar jih lahko dobimo pri prenosnem računalniku? Tipkanje na omenjenih napravah je pravi užitek.

Tudi Thinkpad prenosniki so idealni za vse, ki ne potrebujejo ravnega prenosnika za 3D oblikovanje. Thinkpadi so odlični prenosniki za mobilno delo, udobna tipkovnica in odličen zaslon bosta definitivno izpolnila vaša pričakovanja.

V rivalstvo dodajamo tudi Dellove prenosnike poslovne serije Latitude

Gre za isto zgodbo; tudi Dell ima svojo serijo poslovnih prenosnikov, s katero se postavlja ob bok prejšnjima dvema tekmečema. Za vse poslovne prenosnike sta značilna trpežno ohišje in odlična izbira materialov izdelave.

Zgodba zase pa so t. i. delovne postaje, kot je npr. HP-jeva serija

ZBook, nad katero bodo navdušeni predvsem študenti tehničnih smeri!

ZBook 15 G3 je najbolj prodajana mobilna delovna postaja na svetu. Ponuja močno kombinacijo mobilnosti in robustne konfiguracije, zato ustvarjalnost ne bo predstavljala težav. Odlična je za vse oblikovalce in zahtevnejše uporabnike – strojnike, arhitekte ipd.

HP Pavilion Gaming in HP Omen – poleg sprostitev ob igranju najnovjših iger bosta odlično služila tudi kot študijski prenosnik.

HP je zaupanja vredna znamka, ki jo poleg visoke zmogljivosti odlikuje še robustno ohišje z učinkovitim odvajanjem toplote. Omeniti velja, da so HP Omen prenosniki nekoliko "bolj kvalitetni" od HP Pavilion Gaming, saj so zgrajeni iz boljših materialov. Ni dvoma pa, da vas bosta obe seriji prenosnikov zabavali in izpolnili vaša pričakovanja. Odvisno od namena rabe in želenih specifikacij, vendar vseeno verjamemo, da boste s HP Gaming prenosniki zelo zadovoljni!

Ekipo PoceniPC.com

Široko ponudbo rabljenih in novih prenosnikov, računalnikov ter monitorjev najdete v naši spletni trgovini PoceniPC.com in v trgovini na Erjavčevi ulici 18 v Novi Gorici.

Vrtnarska aplikacija Posadi.si postaja hit za samooskrbo

Mobilna in spletna aplikacija, plod slovenskega znanja, pomaga ljubiteljem vrtnarjenja do boljšega pridelka in z brezplačno menjavo semen spodbuja avtohtone vrtnine.

Posadi.si je slovenska aplikacija, ki vrtnarjem svetuje pri vseh vrtnarskih opravilih – od načrtovanja vrta do obiranja pridelkov. V šestih letih je zbrala že preko 60.000 zvestih uporabnikov in tako postala najbolj priljubljena slovenska aplikacija za vrtnarjenje, v letošnjem letu pa ji je naraščajoč trend samooskrbe dal še dodaten zagon.

Aplikacija Posadi.si uporabnike spremlja skozi celotno vrtnarsko sezono: od načrtovanja vrta ob upoštevanju dobrih sosedov in kolobarjenja pozimi do priprave gredic in sajenja po setvenem koledarju spomladi, zalivanja in obiranja pridelkov poleti ter poznih

jesenskih setev in spet priprave na zimo. Svetuje jim glede bolezni in škodljivcev in jim omogoča, da si med seboj prosto izmenjujejo semena vrtnin.

Uspešno vrtnarjenje je več kot okopavanje in zalivanje

Našim staršem in starim staršem sta bila vrt in skrb za zemljo položena že v zibelko. Čeprav je marsikdo zrasel v družini z vrtom, pa se mu ob prvem samostojnem srečanju z vrtnarjenjem hitro pojavi tisoč in eno vprašanje. Tako se začnejo dolge ure brskanja po spletu, spremljanja vrtnarskih skupin na Facebooku, pregledovanja videov na YouTubeu, prebiranja vrtnarskih

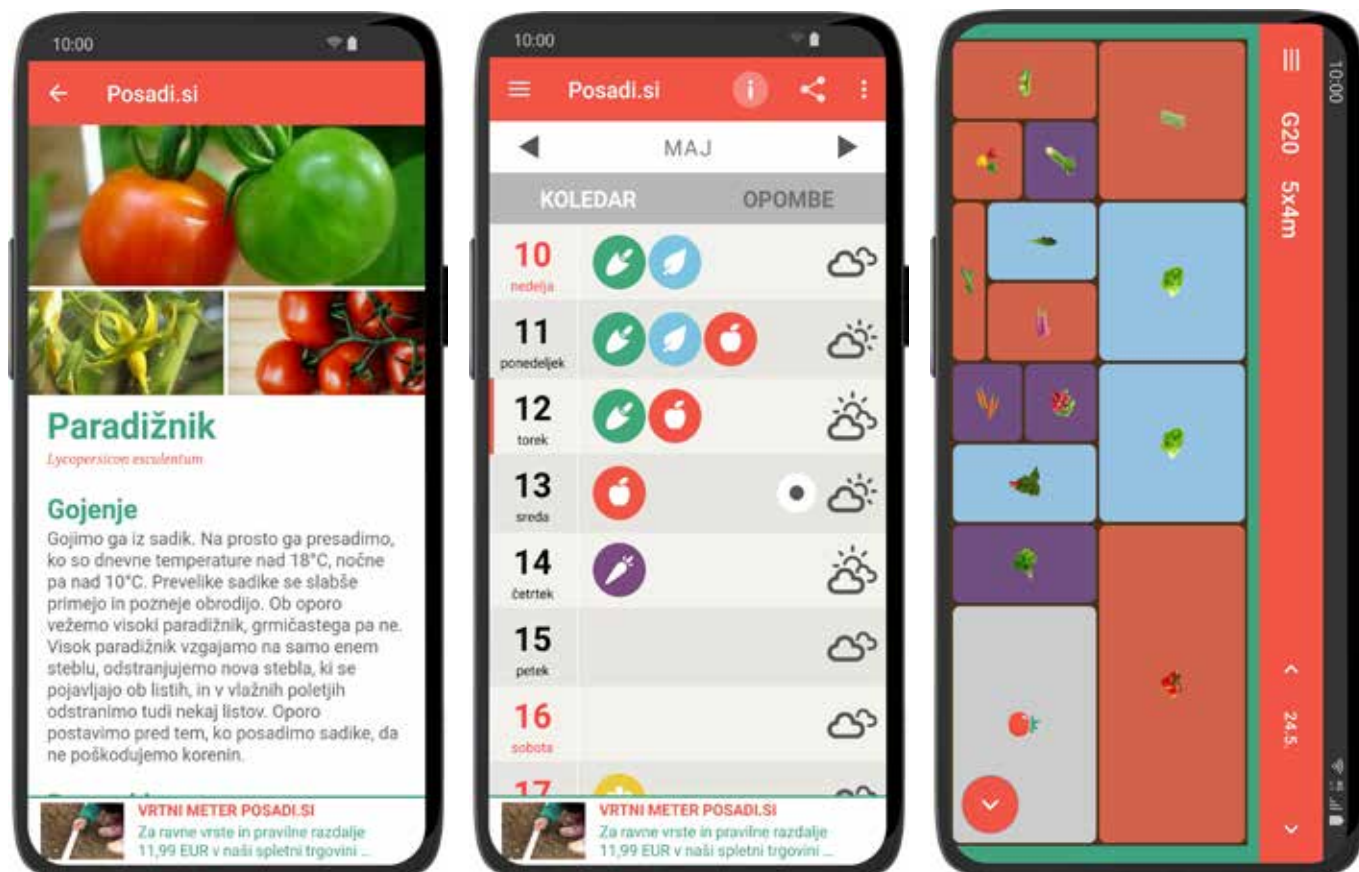
knjig in še kaj. Informacij je veliko, nekatere si nasprotujejo, včasih so nepregledne ali nepopolne, knjige pa ne moremo vzeti s seboj na vrt.

Aplikacija Posadi.si, ki je na voljo tako za mobilne telefone kot v spletnih brskalnikih, uporabnikom omogoča, da imajo vedno pri roki in v žepu vse informacije, tudi ko ne morejo za nasvet povprašati staršev in prijateljev ali pogledati v knjigo.

“Veseli nas, da je aplikacija Posadi.si postala orodje, na katero novi vrtničarji najprej pomislijo, ko začnejo vrtnariti, pa tudi prekaljeni vrtnarski mački jo uporabljajo za enostavno spremljanje in izboljšanje svoje letine. Še bolj pa nas veseli dejstvo, da s tem prispevamo naš košček v mozaiku za boljšo samooskrbo in za ohranitev biotske raznovrstnosti našega planeta,” je dejal Tilen Blažica, ki s 3-člansko ekipo stoji za aplikacijo Posadi.si.

Menjava semen za večjo raznolikost vrtnarjenja in ohranitev avtohtonih sort

Z mislijo na samooskrbo je del aplikacije Posadi.si postala tudi funkcionalnost izmenjave semen. Strokovnjaki namreč ocenjujejo, da smo v zadnjih 100 letih izgubili

Vrtčevski živžav

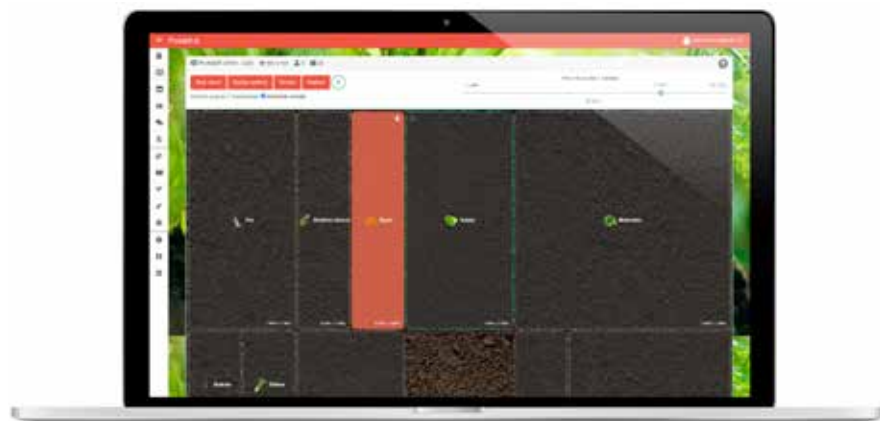
Končno “spet v sedlu”, bi lahko rekli v vrtcu, saj smo po skoraj 4 mesecih ponovno odprli vrata za vse otroke. Skupine so spet polne otroških glasov, iskrivih oči in glasnega smeha.

Večina otrok je ob letošnjem že “drugem uvajalnem mesecu” prišla med nas brez težav, mlajši otroci, njihovi starši in vzgojiteljice pa se pogumno soočajo z vsemi težavami, ki pritičejo uvajalnemu mesecu.

Vsaka skupina je mehurček zase, saj se med sabo ne smemo družiti in igrati, a kljub temu nam nikoli ni dolgčas. Dneve nam polnijo zgodbe, pesmice, igranje na instrumente, ustvarjalne delavnice, didaktične igre, igrarije po kotičkih, telovadba, raziskovanje, sprehodi ...

Upamo, da se bomo vsi skupaj kmalu spet prepustili brezskrbnemu otroštvu, druženju in igranju. Lepo, igrivo in pisano pomlad vam želimo, pa naj slabe viruse veter čim prej odpihne stran!

Kolektiv Vrtca Šempeter

približno 75 % zelenjavnih in sadnih sort, saj je intenzivno kmetijstvo usmerjeno v monokulture, kot so krompir, pšenica in riž.

Na lastnem vrtu pa so običajno boljše izbira za gojenje avtohtone sorte, ki so odpornejše in prilagojene lokalnemu okolju. Prek aplikacije Posadi.si se lahko vrtnarji med seboj brezplačno povežejo in si izmenjajo semena (lahko kar po pošti) ter s tem prispevajo k ohranitvi lokalnih sort.

Razvoj izmenjave semen je podprl tudi pospeševalnik Climate KIC in potrčil njeno vrednost pri reševanju okoljskih problemov. Ker so člani ekipe tudi raziskovalci, bodo platformo za izmenjavo semen uporabili še za nadaljnje raziskave, tudi v okviru EU projektov FNS Cloud in Turntable. Pri razvoju izmenjave semen so se posvetovali s strokovnjaki s Kmetijskega inštituta Slovenije, med prvimi uporabniki pa sta tudi Tjaša in Robi z Vrta Obilja.

Vse več uporabnikov želi samooskrbo s kakovostno hrano

Leto 2020 je zaznamovala epidemija novega koronavirusa, ki je otežila dostop do trgovin in še več ljudi usmerila v samooskrbo: od domače

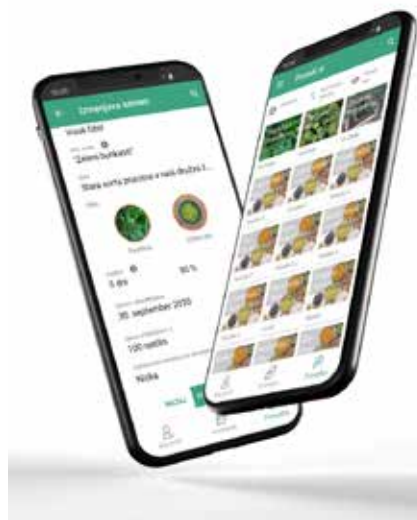
peke kruha do skrbi za lasten pridelek. Tudi zavedanje o zdravi hrani je vse večje, lasten vrtiček pa je poleg tega za marsikoga prostor, kjer pozabi na vsakodnevne skrbi.

Brezplačna aplikacija Posadi.si si uporabnikom na enem mestu ponuja vse, kar potrebujejo za svoj hobi: prikaz vremenske napovedi, vrtnarske zapiske – varno shranjene v oblaku, obvestila o vrtnarskih dogodkih in ugodnostih v svoji bližini, izmenjavo semen, predvsem pa načrtovanje svojega vrta na podlagi strokovnih priporočil za najboljši pridelek.

Odgovor bodo našla tudi vprašanja, kot so: kako pravilno kolobariti, kateri so dobri sosedi paradižnika in kaj se danes sadi po setvenem koledarju.

Ekipa Posadi.si po dobrih domačih odzivih že dela tudi na promociji aplikacije v tujini, ki je pod imenom Tomappo že na voljo v angleščini, nemščini in italijanščini.

Vanja Blažica

Slovo od zime

Zimski čas je letos minil v vrtcu z le peščico otrok, saj smo bili zaradi virusov vsi zelo omejeni. Kljub temu pa nam to ni preprečilo, da se z majhno skupinico v vrtcu Mavrica ne bi podali na pot raziskovanja. Tako smo ustvarjali led, snežinke, ledene rože in zamrznjena okna, brali zgodbe in prepevali pesmi z zimsko vsebino, pri telovadbi smo se s pomočjo časopisnega papirja celo preizkusili v vseh zimskih športih.

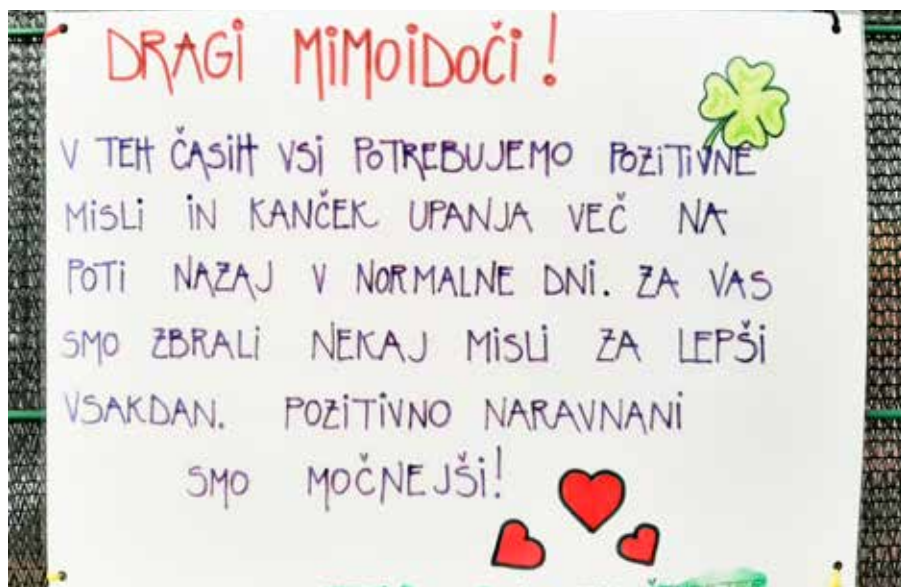
Zgodbico o snežakih smo priredili za kamišibaj, tako da so otroci narisali slike in ob vsaki povedali del zgodbe, nato pa je vsak zgodbo povedal v celoti kot kamišibajkar. Za prekrasen zaključek zime pa smo si vloge še razdelili in zgodbico uprizorili sami sebi, saj prijateljčkov žal nismo smeli povabiti v naš mehurček.

Zdaj nas pa vse skupaj že čaka raziskovanje pomladi in vseh mogočih zanimivosti!

Barbara Žorž,
dipl. vzg.

Pozitivne misli za lepše dni

Leto 2020, milo rečeno, ni bilo najbolj naklonjeno in dobrohotno leto, a nekako smo ga sprejeli in se vsakodnevno spopadali s številnimi nevšečnostmi in težavami. Kljub vsemu smo pririnjili do konca. Zaradi virusov in zdravstvenih težav smo se morali tudi v vrtcu prilagoditi tem čudnim razmeram, a naše delovanje kljub temu ni bilo okrnjeno, prav nasprotno! V kolektivu so se porodile številne zanimive ideje, kako bi ta čas polepšali nam in vsem, ki so kakorkoli povezani z vrtcem, čeprav so le mimoidoči.

Pričelo se je kakor vsako leto; ustvarjanje, prepevanje številnih pesmi, okraševanje vrtca in igralnic, poseben čar pa ustvarijo lučke, bleščice in nasmehi. To pa ni bilo dovolj. Tega razen nas ni videl nihče, saj razen zaposlenih in otrok nihče ne sme v vrtec, naša čarobnost je bila le za nas in to nas je potrla. Želeli smo več.

Pri kolegici je vzknila misel, da je treba razširiti pozitivno tudi navzven, čeprav ima beseda "pozitiven" letos žal negativen pomen. En, dva, tri smo stopili skupaj in se lotili. Poiskali smo lepe misli, nekaj smo si jih izmislili ali jih priredili, otroci so jih slikovno in slikovito okrasili, jih plastificirali

in jih obesili po zunanji strani ograje, ki objema naš travnik. Nekaj dni smo ograjo opremljali, nato pa pričeli prejemati povratne informacije, zaradi katerih so nam srca dobesedno zaigrala in marsikatero oko se je orosilo. Mimoidoči so se pričeli ustavljati, pod maskami so se jim risali široki nasmehi, ustavljali so nas celo na sprehodih po drugih delih Šempetra in se zahvaljevali za tople besede in misli.

To pa še ni bilo vse. Na ograji so se pričele pojavljati tudi zahvale, prijazna sporočila, otroške risbe. Iz preproste zamisli, da ljudem polepšamo te turobne dni, je nastalo mnogo, mnogo več. Več, kot bi si mogli predstavljati.

Iskreno nas veseli, da so vam naše pozitivne misli polepšale dneve, tudi vaše misli za nas niso pustile ravnodušnih.

Za konec pa naj vam zaželimo vse dobro, predvsem obilo zdravja. Naj vas pozitivne misli spremljajo skozi vse leto. Če pa se vseeno prikrade v vaše misli kakšna žalost, si povejte: **"En nasmeh na dan odžene virus in slabo voljo stran!"**

Kolektiv Vrtca Šempeter

Ob 8. februarju – slovenskem kulturnem prazniku

8. februar, dan, ko se je leta 1849 od nas poslovil dr. France Prešeren, je že tradicionalno rezerviran za kulturo, zato se ga drži ime slovenski kulturni praznik. Prešernov dan sicer praznujemo že od leta 1945, dela prost dan pa je postal šele po osamosvojitvi. Letošnjega praznika zaradi epidemije koronavirusne bolezni v naši občini nismo obeležili z javno prireditvijo. Razmere tega žal niso dopuščale. Kulturnega dogajanja pa kljub temu ni manjkalo, saj je le-to zaživel na različnih spletnih straneh in družbenih omrežjih.

Narod brez kulture in svojega jezika ne bi mogel niti nastati niti obstati. S tem, ko smo si pred skoraj tridesetimi leti priborili neodvisnost, imamo sedaj kot suveren narod možnost na vseh ustvarjalnih področjih nasledovati odličnost in presegati povprečnost.

Pa se tega res zavedamo? "Umetnost v najširšem pomenu odpira pomembne življenjske teme in širi naša obzorja, zato nanjo v Občini Šempeter-Vrtojba, kjer se lahko pohvalimo z razvejano in s pestro kulturno dejavnostjo ter z vrhunsko ustvarjalnostjo, ne gledamo kot na strošek, ampak jo vidimo kot investicijo v našo skupno prihodnost. Zato skušamo že vsa leta vzpostavljati karseda dobro podporno okolje za ustvarjalnost. Čeprav znesek še zdaleč ni dovolj visok, da bi pokrila vse potrebe, želje in pričakovanja, po svojih najboljših močeh spodbujamo kulturna društva, javne zavode, pa tudi vse druge akterje, ki delujejo tukaj in zdaj, in se trudimo, da bi dosežki, ki so jih na kulturnem področju dosegli v preteklosti, odzvanjali še dolgo," pravi župan Milan Turk.

A kultura je res širok pojem. Ravnatelj Glasbene šole Nova Gorica Sandi Vrabec je ob letošnjem kulturnem prazniku zato razmišljal takole:

"Nisem ravno prepričan, da vsi razumemo razliko med kulturo in umetnostjo. Glasba ni kultura – glasba je umetnost. To, da radi pojemo, pa je naša kultura. Ob letošnjem kulturnem prazniku, ko nam je onemogočen dostop do marsikateri umetniške stvaritve, je primeren čas za premislek o lastni kulturi. Se nas bodo potomci spominjali po tem, da smo radi skupaj peli ali po čem drugem?"

Ukrepi, ki omejujejo družbene stike, skoraj do smrti dušijo kulturno življenje, ustvarjalnost pa je pri marsikom dodobra zadušila eksistencialna kriza. Kako naprej? Kako bo, ko bo te epidemije in duhamornega korona časa konec? Vodja novogoriške izpostave JSKD Sabina Volk Simčič v moč kulture in ustvarjanja ne dvomi: "Petje, slikanje, ples, pisanje, igranje, branje ... tkejo številne nevidne duhovne niti med nami in nas povezujejo. Z umetnostjo nismo sami. Prihaja pokoronski čas, ko bodo kulturne institucije, umetniki in številna kulturna društva potrpežljivo in vztrajno znova spreminjali naš planet v cvetoči vrt."

Naj torej 8. februar ne bo le poklon našemu največjemu slovenskemu pesniku, temveč poklon vsem njim, ki nas s svojim kulturnim delovanjem in udejstvovanjem skozi celo leto opominjajo na izreden pomen kulture tako za lokalno skupnost in za državo kot nenazadnje za nas same. Na nas pa je, da jih vsak dan znova s svojo udeležbo na dogodkih (ko bo to mogoče), z nakupom vstopnice, knjige ali pa tudi z bučnim aplavzom podpremo in nagradimo. Do takrat pa uživajte v čistem pristnem veselju ob lepi besedi, glasbi, umetnini, filmu – če ne gre drugače, pa prek spleta.

Mateja Poljšak Furlan

Zlato, pesek v oči in še nekaj o glasbi

Anna je 31-letna švicarska glasbenica, ki sem jo osebno spoznal pred nekaj leti in s katero sva še vedno na vezi, saj tudi sodelujeva. Je izredna pevka in multiinstrumentalistka ter se zgledno znajde med studijsko opremo. Na odrih se profesionalno pojavlja že od svojega 16. leta, glasba skupin, v katerih nastopa, ima na desetine milijonov ogledov na YouTubeu in ima pogodbo z eminentno težkometalno založbo. “Ne vem, kako bom zbrala za stroške naslednjega meseca,” mi je potožila, ko sem jo vprašal, zakaj tako pogosto menja bivališče.

Nam uporabnikom (oz. poslušalcem oz. glasbenim navdušencem) izgleda delo poklicnega glasbenika kot sanjska služba, vendar skriva za seboj ogromno prahu, pometenega pod preprogo – absurdne pogodbe z založbami, pohlepni menedžerji, nekonstantnost dela, vedno večja pričakovanja s strani poslušalcev in tako dalje. Vse to lahko naredi ta poklic res sanjski, ampak z močnim

priokusom nočne more. Le redkim uspe prodreti na nivo finančne svobode. To, da je pandemija blokirala nastope v živo, je še dodaten udarec v pleksus že tako finančno labilni skupini.

Kot izdelovalec visokokvalitetne slušalkarske opreme imam ta privilegij, da sem lahko v stiku z veliko glasbeniki. Tako s tistimi,

ki so uspeli (milijonske naklade albumov, grammyjevi nagrajenci ...), kot tudi z izredno talentiranimi neodvisnimi ustvarjalci. Slednji me vedno presenečajo, da kljub svoji kreativnosti, virtuoznosti in podjetnosti nikakor ne uspejo prodreti na površje. In večina jih tudi nikoli ne bo ter bo do svojega konca igrala v barih in manjših klubih, neodvisno od tega, da bi njihove skladbe z lahkoto

The Eves

Deborah Henriksson

Evie Joy

povozile plehkost instant pesmic, ki nam jih (dobesedno) vsiljujejo mediji.

Zaradi tega je neodvisnim glasbenikom vsaka možnost predvajanja njihovih del potencialna možnost, da si pridobijo novega poslušalca in kakšen evro za stroške v naslednjem mesecu.

Na to temo smo lani začeli s kompilacijo *Gold*, ki je predstavila 13 mednarodnih neodvisnih glasbenikov in je posneta na pozlačen CD avdiofilske kvalitete. Pogoji za izbor ni bila samo izvrstna glasba, ampak tudi nadpovprečna kvaliteta posnetka, takšna, ki lahko izvele najboljše iz nekega visokokakovostnega poslušalnega sistema. Ta CD je bil darilo našim strankam in partnerjem, na spletni strani pa se prodaja neprofitno (to pomeni, da se krijejo samo stroški izdelave, pakiranja in poštne) za zelo dostopnih 10 EUR.

Po presenetljivo dobrem odzivu prve različice smo letos izdali drugo, poimenovano *Gold II*, tokrat z dvanajstimi skladbami izvajalcev **AZTEX, Binary Boyz, Darius Lux, Deborah Henriksson, Deetrich, Dylan Dunlap, Evie Joy, G Ko, Lovescandal, Nya Crea, The Eves in Viperstone**.

Ste prepoznali kakšno ime? Dvomis in prav je tako, saj je namen te kompilacije ravno to, da odkrijete nove glasbenike in njihova dela. Mogoče vam bo kdo tako všeč, da boste kupili njegov album ali obiskali koncert, ko bo to spet mogoče. S tem boste dodali kovanček v njihovo mošnjo in jim dopustili dostojno opravljati svoje pomembno delo umetnika.

Kompilacijo na pozlačenem CD-ju *Gold II* lahko naročite na www.erzetic-audio.com/products-gold/.

Blaž Erzetič

Viperstone

Brezplačni online treningi – ND Bilje

Izpad organiziranega športa v Sloveniji je širši družbeni problem, saj je športna vadba pomembna naložba v naše zdravje. Pri omejevanju športnih dejavnosti se ne sprašujemo več o tem, ali je nastala škoda, ampak kolikšna je ta škoda.

Pri ND Bilje se zavedamo pomena športa za zdrav razvoj in način življenja tako mlajših kot starejših generacij, zato smo ne glede na omejitve izvajanja športnih aktivnosti, del le-teh prenesli na splet.

Online treninge za vse mlajše selekcije smo s strokovnjaki na področju nogometnih veščin prilagodili za 3 starostne skupine ter tako vadbo prenesli k vsakemu vadečemu z nogometnega igrišča v dnevno sobo. Vsi treningi so podkrepjeni z video predstavitvijo vaj ter opisom za pravilno izvajanje.

Poleg strokovnih vsebin smo v obdobju epidemije izvedli aktivacije na digitalnih kanalih z

željo po spodbujanju in ohranjanju športnega udejstvovanja, kjer smo s pomočjo navijačev in podpornikov kluba izpeljali natečaj "MOJA ND BILJE MASKA", izziv #BILJEIZZIV in z našo najmlajšo selekcijo posneli proslavljanje zadetka #BILJEGOL.

V veliko veselje in zadovoljstvo nam je, da smo kljub prepovedim gibanja in skupnega udejstvovanja izvedli koledar 2021, katerega posebnost je vključevanje vseh otrok in staršev v izvedbo slednjega. Vsem se iz srca zahvaljujemo. S tem smo dokazali, da je ND Bilje zares več kot nogometni klub!

Prihodnost je svetla in verjamemo, da bomo vse zastavljene projekte, ki smo jih prisilno prekinili v zadnjem obdobju, lahko izvedli. Veselimo se nadaljevanja sodelovanja z OŠ Ivana Roba v Šempetru in vrtci pri programu gibalnega opismenjevanja otrok ter nogometne "lige prvakov" med krožki OŠ Ivana Roba Šempeter, OŠ Dornberk, OŠ Vrtojba in OŠ Bilje.

ND Bilje

Kako izgleda vsakodnevno življenje igralke Rokometnega kluba Šempeter-Vrtojba?

Kar nekajkrat smo pisali, kaj vse zanimivega počnemo v Rokometnem klubu Šempeter-Vrtojba. Od organizacije treningov, tekmovanj, turnirjev za najmlajše, brezplačnih krožkov po šolah do zabav, poletnih kampov, druženj z znanimi športniki, kot je Teja Ferfolja ...

Tokrat vam želimo predstaviti eno od naših igralk, ki smo ji zastavili nekaj kratkih vprašanj. Maša Vajd je začela z igranjem rokometu v našem klubu, kasneje je prevzela vodenje krožkov po osnovnih šolah. Trenutno obiskuje Gimnazijo Nova Gorica, likovna smer.

Kdaj in kako si se prvič srečala z Rokometnim klubom Šempeter-Vrtojba?

Prvič sem se srečala s klubom v 6. razredu osnovne šole, prvo sem obiskovala krožek na šoli in se nato vpisala v klub in potem tam redno trenirala.

Na kakšni poziciji si igrala najpogosteje? Katera pozicija ti je bila najbolj všeč?

Sredina in levo krilo. Najljubše mi je bilo igrati na sredini kot organizatorka

igre. Odgovornost organizatorja mi nikoli ni predstavljala težave.

Zakaj ti je bilo všeč v klubu?

V klubu sem rada trenirala zaradi trenerjev in igralk, saj smo se razumeli kot ena velika družina. Ko smo hodili na turnirje, je bilo vedno zabavno, saj si spoznaval različne igralke in igralce.

Kateri rokometni turnir ti je ostal v najlepšem spominu?

Najljubši turnir, ki mi je najbolj ostal v spominu, je bila Makarska, in sicer zaradi morja in ker smo se takrat z ekipo res dobro razumeli in smo tudi vse tekme dobro odigrale, čeprav ni šlo vse po planih. Ob zaključku turnirja mi je bila všeč zaključna predstavitev vseh udeležencev turnirja.

Si med igranjem rokometu spoznala nove prijateljice, prijatelje?

Da. Na tekmah in pripravaх reprezentance sem spoznala kar nekaj igralk iz celotne Slovenije. Stike ohranjamo še danes, si voščimo za rojstni dan ali se občasno slišimo.

Kako si usklajevala šolo, treninge, tekme? Ti je šport pri tem pomagal ali predstavljal breme?

Na začetku sem imela nekaj izzivov pri usklajevanju vsega. Kasneje, ko so mi dodelili status športnika, mi je bilo to v veliko pomoč pri usklajevanju športa in šole.

Kdaj si si vzela odmor ali čas za počitnice, ko si še aktivno tekmovala v rokometu?

Ko sem trenirala rokomet aktivno, sem vsak trenutek izkoristila za šport. Moj prosti čas je bil vedno prežet s športom. Večinoma sem preživela odmor na morju.

Kaj so zate idealne počitnice? Kam najraje potuješ?

Obožujem poletje in morje, pa kakšne hribe v bližini za kakšen sprehod. Na počitnicah mora biti dovolj gibanja ter počitka. Seveda pa brez dobre družbe ne gre.

Kateri tip potovanj ali počitnic ti je všeč in ob katerih priložnostih (raje ležiš na plaži ali imaš raje aktivne počitnice ...)?

Včasih se je treba tudi malo spočiti, da si napolniš baterije.

Kako je glede hrane in pijače na počitnicah?

Vedno sem jedla, ko sem bila lačna in kar mi je pašalo. Nikoli nisem dajala posebne pozornosti na športno prehrano.

Se na počitnicah ukvarjaš še s kakšnim športom oz. z drugo aktivnostjo?

Plavanje, kolesarjenje, hoja. Sedaj malenkost več časa posvečam jogi.

Z roketom ostajaš v stiku, saj poučuješ otroke po osnovnih šolah. Kaj ti je pri tem delu najbolj zanimivo?

Kljub temu, da ne treniram več, v stiku z roketom ostajam tako, da poučujem krožke na treh različnih osnovnih šolah. Na splošno mi je všeč delo z otroci in da jih lahko učim rokometu, je še toliko boljše.

Na kateri osnovni šoli trenutno poučuješ otroke?

Trenutno lahko poučujem otroke na osnovni šoli v Dornberku. Na osnovni šoli v Šempetru in v Mirnu pa se poučevanje rokometu še ne izvaja. Pogrešam krožke po šolah, ko lahko počnem nekaj, kar me veseli, in odklopim za trenutek moje šolske obveznosti.

Kdaj si ugotovila, da te zanima likovna smer? Si takoj vedela, da je to tisto, kar te zanima? Si se dolgo odločala pri izbiri srednje šole?

Bila sem precej neodločena. Vedela sem, da ima likovna gimnazija veliko odprtih poti za naprej. Druga izbira je bila srednja šola v Ajdovščini, smer vzgojiteljica. Izbrala sem gimnazijo v Novi Gorici; deloma tudi zato, da ostanem v stiku z roketom.

Katera umetnostna zvrst te najbolj zanima pri likovni umetnosti?

Ilustracija. Preproste risbe, ki so minimalistične in lahko razumljive.

Kaj te navdahne, ko ustvarjaš?

Ne vem. Včasih več tednov nimam navdiha. Včasih pa ustvarim tri slike v dnevu. Verjetno je odvisno od mojega razpoloženja.

Kaj bi povedala osnovnošolcem, ki se zanimajo za vpis na to srednjo šolo?

Če te risanje veseli in imaš malo umetniške žilice, je to šola zate.

Kakšni so tvoji cilji ali želje za prihodnost?

Rada bi delala z ljudmi, predvsem z otroci. Lahko kot trenerka rokometu ali učiteljica športne vzgoje ali kot ilustratorica knjig. To bi bilo lepo,

sicer pa se nikoli ne ve, kam me lahko zanese pot.

Kaj bi povedala vsem, ki še ne poznajo Rokometnega kluba Šempeter Vrtojba? Kaj lahko pričakujejo?

Dobre treninge. Tudi naporene treninge, da najdejo zadoščenje dekleta, ki imajo večje ambicije, predvsem pa dosti zabave.

Aktivnosti našega kluba lahko spremljate na naši spletni strani www.rk-sempetervrtojba.si ter na našem FB profilu.

Boštjan Bremec

Marjan Humar: “Sedaj si življenja brez fotografije ne predstavljam.”

Prav tako mi je povedal Marjan Humar, ki ima poleg fotografije še veliko drugih zanimivih konjičkov, ki so v pravem sožitju s primarno strastjo – fotografijo. Pred kratkim je imel prečudovito fotografsko razstavo “Voda” na KSTM-ju, ki se je selila tudi v Coroninijev dvorec, njegova dela pa ste v teh tednih lahko zasledili še v novogoriški Qlandii, vendar to še ni vse.

Kdaj ste se prvič srečali s fotografijo in kako ste ugotovili, da je to tisto, kar vam bo popestrilo prosti čas?

Fotografirati sem začel že v mladosti, ko sem želel, tako kot večina ljudi, le ohraniti spomin na lepa doživetja. Nekoč sem nudil prevoz gospodu, ki je v mojem avtomobilu opazil fotoaparata in me vprašal, če se ukvarjam s fotografijo. Prikimal sem in ga vprašal: “Zakaj?” On pa mi je tako lepo rekel: “Veste, starost živi od spominov in če jih ni, je življenje prazno.”

Z vstopom v Foto klub Nova Gorica v osemdesetih letih pa sem spoznal izrazno fotografijo, ki je ena od vrst likovne umetnosti, ki me je povsem zasvojila. V njej sem takoj prepoznal možnost likovnega ustvarjanja in izražanje svojega videnja življenja in sveta okoli sebe.

Kdo vas je za fotografijo navdušil in zakaj?

Za izrazno fotografijo so me navdušili mojstri fotografije v klubu, katerih veliko fotografij je tako izjemnih, da jih vedno znova občudujem. Med lepo in izrazno fotografijo, ki ji sam pravim razstavna, je velik razlika, saj za slednjo veljajo enaka likovna in kompozicijska pravila kot na primer za slikarstvo. Tudi sam sem hotel nekaj več od samo všečne fotografije, hotel sem likovno ustvarjati. To je izziv, ki je, če to nosiš v sebi, lahko zelo spodbujajoč.

Ste se kje izobraževali, ste samouk?

Na začetku fotografske poti sem najprej prebral ogromno tematske literature in si postavil soliden tehnični temelj, likovno pa sem se kalil in izpolnjeval predvsem v Foto klubu, kjer člani redno gledamo posnetke, jih ocenjujemo in se z njimi nenehno izpopolnjujemo, potem pa seveda sodelovanje na fotografskih natečajih in razstavah. Vsak fotografski ustvarjalec je tudi

čustveno navezan na svoje posnetke in jih zato včasih ocenjuje nekoliko manj objektivno. Res, da s časom fotografsko dozoriš in znaš fotografije ocenjevati zreleje, a del prvotne navezanosti nanje ostane. Sodelovanje na razstavah in fotografskih razpisih, ko tvoja dela ocenjujejo različni ocenjevalci, pa prinese bolj objektivno oceno likovne vrednosti posnetka.

Kaj vam pomeni fotografija?

Če sem odkrit, si sedaj življenja brez fotografije ne predstavljam. Fotografija je konjiček, ki ga lahko vsak človek goji do pozne starosti. Poleg tega je lepo združljiva s sprehodi, z izleti, s potovanji in z drugimi konjički. Vedno in povsod izkušeno oko najde zanimivost, pogled, nadrobnost, ki je likovno bogata. Nenazadnje lahko v deževnih dneh tudi doma ustvariš kak lep posnetek. Jaz to zelo rad počnem. Lani in predlani sem se ponoči povzpел na vrh Krna in Kanjavca, da sem od tu lahko snemal nočno nebo in sončni vzhod. Ob izjemnih posnetkih prav kmalu pozabiš na ves trud nošnje velike in težke fotografske opreme.

Kakšen je občutek, ko nastane popolna fotografija z enim samim klikom?

Za posnetek vseh posnetkov je velikokrat potrebne malo sreče, kar sem nemalokdaj preskusil tudi sam. A je tudi druga pot, in sicer pogosto vračanje v neko okolje, v nek kraj, na neko mesto, pa večje število posnetkov. Pogoji se vsaj v naravi zelo spreminjajo in ujeti je treba pravi trenutek – ne glede na vreme. Včasih se kaj posreči, ko to najmanj pričakuješ.

Seveda pa tako kot vse zvrsti likovne umetnosti tudi izrazna fotografija terja od uspešnega ustvarjalca dovolj že v zibelko položene umetniške moči, solidno tehnično znanje in seveda ustrezno fotografsko opremo.

Kaj je pomembno za dobro fotografijo: pravi trenutek, prava svetloba, kontrast ...?

Ko ocenjujemo kakovost fotografije, jo ocenjujemo po dveh merilih: likovnem in tehničnem. Likovno mora ustrezati likovnim pravilom, tehnično pa mora biti najprej ostra, kontrastna, pravilno osvetljena. Seveda pa so tudi izjeme kot na primer športna ali abstraktna fotografija.

Dejansko uspešnost posnetka lahko prav oceniš šele po končani obdelavi. Sam fotografiram samo v surovem formatu (RAW), ki omogoča najvišji nivo tehnične kakovosti posnetka, zato pa potrebujem dva računalniška programa za obdelavo digitalnih fotografij. Obdelava je tu nujna. Osebnostno se zavzemam za karseda naravno delujoč končni izgled posnetka. Žal pa je digitalni čas v fotografijo vnesel tudi privlačnost atraktivnosti in z njo novo merilo. To sicer ni slabo, je pa ob tem potrebna velika mera likovnega okusa.

So vam bolj všeč barvne ali črno-bele fotografije in zakaj?

Všeč so mi tako barvne kot črno-bele fotografije, saj sta obe zvrsti likovno zelo izrazni. Osebnostno mi je bližje barvna fotografija, ker ni grajena samo na kontrastih. Zato izkoriščam prav izrazno moč barv in kompozicije kot dvojico osnovnih elementov fotografske govorice.

Kaj najraje fotografirate in zakaj?

Preizkušam se v vseh žanrih fotografije, a mi je najbližja krajina, saj v njej vidim neomejene možnosti likovnega ustvarjanja. Kot velik ljubitelj narave v tem okolju tudi preživim večino prostega časa in v njem vselej iščem zanimive motive.

Samostojna razstava na KŠTM-ju v Vrtojbi ima naslov "Voda". Nam lahko opišete sklop fotografij, ki ste jih predstavili? Kdaj in kako so nastale?

Osebnostno so mi ljubše tematsko poenotene razstave, v KŠTM so to vode. V ustvarjanje cikla vode me je vodila želja, da ujamem tudi nekaj, kar je očem bolj skrito. Zato sem se podal v divje gorske grape, kamor redko stopi kak človek. Voda – hiteča, preliva se čez z mahom prerasle skale, peneče preriva se v skalnih tesneh, padajoča s previsnih robov v prelepe tolmane ustvarja čudovite vodne oblike, ki so me očarale. A kljub zelo težko prehodnem okolju, v katerem včasih rabiš že alpinistične veščine, in zaradi spolzkih bregov ter skal tudi nevarnem, je kljub temu vredno tvegati.

Vaša dela ste razstavljali že na več razstavah in prejeli ste že več nagrad. Na katero ste najbolj ponosni?

Moja fotografska aktivnost se deli na dva dela. Prvi med letoma 1980 in 2000, v katerem sem veliko fotografiral, svoja dela pošiljal tako na domače kot mednarodne razstave, pa tudi sam veliko razstavljal. Potem pa sta sledili kar dve desetletji razstavne neaktivnosti in sedaj sem z vso zagnanostjo pričel ponovno ustvarjati. Na fotografskih natečajih redko sodelujem, sem se pa zato bolj usmeril v samostojne razstave. Tako sem v zadnjih dveh letih imel kar šest samostojnih razstav. Januarja to leto sem imel istočasno kar dve in trenutno istočasno dve novi. Glede prejetih nagrad bi težko rekel, katera mi ljubša, bilo jih je kar veliko. Vsekakor pa mi največ pomenita pridobljena razstavljalška naziva. Za razstavne uspehe mi je Fotografska zveza Slovenije podelila razstavljalški naziv Mojster fotografije FZS, Mednarodna fotografska zveza FIAP pa razstavljalški naziv Umetnik mednarodne fotografske zveze.

Se poleg fotografije ukvarjate še s čim drugim?

V življenju sem imel veliko konjičkov (orodno telovadbo, padalstvo, alpinizem, potovanja), tako da sem bil vedno zelo aktiven. Sedaj poleg obsedenosti z izrazno fotografijo še vedno skozi vse leto rad zahajam v gore, kolesarim, smučam. Kako lepo je sredi noči trde zime stati na dvatisočaku, obsijanim s svetlobo polne lune, z nebesnim svodom nad seboj, posejanim z neskončno zvezdami. Romantika brez primere.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

No, ciljev nikoli ne zmanjka in prav je, da jih imaš, saj tako ima življenje smisel. Na področju fotografije počasi, a vztrajno ustvarjam dva nova fotografska cikla: led in kamen. V letošnjem letu pripravljam še nekaj samostojnih razstav, tako da se bom lahko predstavil z novimi temami.

Lara Soban

Ozaveščenost in kultura cepljenja v Sloveniji

Medicina pravi, da cepljenje omogoča človeku vzpostavitev lastne imunosti proti tistim povzročiteljem, ki jih cepivo vsebuje. Na ta način ne zbolimo in smo vnaprej zaščiteni pred morebitno okužbo ali boleznijo.

Zaradi pandemije, ki nas je zajela, in pomislekov glede cepiv sem se pogovarjala s pediatrično dr. Evo Breclj iz novogoriškega zdravstvenega doma, in sicer glede cepljenja otrok ter mladostnikov pri nas.

Katera so obvezna cepljenja pri otrocih oz. dojenčkih pri nas?

Obvezna so cepljenja proti davici, tetanusu, otroški paralizi, oslovskemu kašlju, hepatitisu B, hemofilusu influence tipa B, ošpicam, rdečkam in mumpsu; za osebe, ki potujejo v dežele, kjer se pojavljajo nekatere druge nalezljive bolezni, pa še dodatna cepljenja, ki varujejo proti njim.

Zakaj je cepljenje obvezno?

Cepljenje je obvezno za to, da bi z njim proti boleznim, proti katerim se je s cepljenjem mogoče učinkovito in varno zaščititi, cepili čim večje število oseb in s tem omogočili zaščito samih cepljenih oseb; pri boleznih, ki se prenašajo s človeka na človeka, pa želimo doseči tudi kolektivno zaščito. Z njo zaščitimo najranljivejše med nami: otroke, ki ne morejo biti cepljeni zaradi nizke starosti, in bolne, ki ne morejo biti cepljeni zaradi osnovne bolezni ali zdravil.

S katerimi težavami se srečate pri starših glede cepljenja?

Glavna težava je prepričanje določenega dela staršev, ki cepljenje kategorično odklanjajo. Ob nasprotovanju staršev cepljenja ne moremo izvesti – torej ne moremo zaščititi niti njihovega otroka niti najranljivejših; kljub temu, da imamo na razpolago varno in učinkovito cepivo.

S katerimi pomisleki se srečajo starši?

Nekateri starši navajajo, da se bojijo stranskih učinkov cepljenja, drugi ocenjujejo otroške nalezljive bolezni kot blage in je po njihovem mnenju najbolje zaščito pridobiti tako, da otrok bolezen preboli. Tretji menijo, da bolezni, proti katerim cepimo, ni več in zato cepljenje ni potrebno. Verjetno obstajajo še drugi pomisleki. Kako so v preteklosti določene bolezni, ko še ni bilo cepiv, vplivale na zdravje otrok?

V preteklosti so v epidemijah črnih koz ljudje množično umirali.

Pred cepljenjem proti ošpicam so si epidemije te bolezni sledile na dve do tri leta. Ker je povzročitelj virus, proti tej bolezni še danes ne poznamo zdravila. Ko se necepljena oseba okuži in zboli, na potek in izid bolezni ne moremo vplivati. Zgodnji zapleti ošpic so akutno vnetje srednjega ušesa, pljučnica, vnetje bezgavk v trebuhu, vnetje možganov, vnetje hrbtenjače in vnetje srčne mišice; pozni zaplet pa je sklerozirajoči panencefalitis (napredujoča okvara možganov), ki se v vseh primerih konča s smrtjo.

Strokovnjaki ocenjujejo, da je pred uvedbo cepljenja proti otroški paralizi letno umrlo 600.000 oseb. Klinične slike so različne. V ospredju je ohlapnost mišic. Najhujši zaplet je odpoved dihanja, virus pa lahko povzroči tudi vnetje srčne mišice in zaplete na prebavilih. Pri ljudeh, ki otroško paralizo prebolijo, se približno 50 % mišic popravi, vendar se pri 25–40 % oseb, ki so v otroštvu to bolezen prebolele, po 15–40 letih pojavijo dodatne težave (mišična

slabost, bolečine v mišicah in sklepih, atrofija in utrujenost). Zdravila proti povzročitelju še danes ne poznamo.

Vredno je omeniti tudi davico. Kljub zdravilom se smrtnost v zadnjih petdesetih letih ni bistveno spremenila in znaša še vedno 5–10 %. Pred zdravljenjem je umrlo 40–50 % bolnikov.

Ali se bolezni, proti katerim cepimo, pojavljajo tudi danes ali so stvar preteklosti?

Žal se te bolezni še vedno pojavljajo; čeprav nekaterih že nekaj časa pri nas nismo srečali, se nam ob padcu precepljenosti lahko zgodi, da se bodo tudi pri nas ponovno pojavljale.

Ošpic zaradi visoke precepljenosti med letoma 2000 in 2010 v Sloveniji nismo imeli, po letu 2010 pa so se pojavili manjši izbruhi, ko je virus k nam prišel iz tujine (novembra 2014 smo imeli izbruh ošpic na Goriškem – ob mednarodni razstavi psov). V letu 2019 je na svetu zaradi te bolezni umrlo 207.000 otrok, kar je dvakrat več kot leta 2016.

Kaj pa danes, ko imamo cepiva, kaj nam je cepljenje omogočilo?

Cepljenje nam je omogočilo izkoreniniti črne kozе!

Z doslednim cepljenjem povsod po svetu vseh oseb, ki za cepljenje nimajo zdravstvenih ovir, bi bilo v bližnji prihodnosti mogoče izkoreniniti tudi otroško paralizo.

Vsekakor nam cepljenje omogoča učinkovito zaščito pred boleznimi, proti katerim se cepimo, četudi jih še nismo uspeli izkoreniniti.

Katera cepljenja stroka še priporoča otrokom in mladostnikom?

Cepljenje proti humanemu papiloma virusu (HPV). Ta virus povzroča raka na materničnem vratu, penisu, zadnjiku in v ustnem žrelu (na korenu jezika in na nebnicah). V ZDA je pojav novonastalih s HPV povezanih rakov v ustnem žrelu celo višji od novih primerov raka na materničnem vratu. Stroka zato podpira cepljenje tako deklet kot fantov. Pediatri upamo, da bomo v šolskem letu 2021/22 smeli tudi dečke cepiti v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Priporočamo cepljenje proti pnevmokoku, proti meningokoku, proti rotavirusu, proti sezonski gripi in proti klopnemu meningoencefalitisu.

Ali je precepljenost otrok v Sloveniji proti devetim nalezljivim boleznim dobra?

Precepljenost v Sloveniji v zadnjem obdobju pada. Po podatkih NIJZ je v šolskem letu 2019/20 drugi odmerek cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam prejelo le 91 % otrok, ki bi ga po priporočilih stroke morali prejeti, proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju pa je bilo cepljenih le 90 % tretješolcev. Za kolektivno zaščito bi potrebovali 95-% precepljenost. Padec precepljenosti je zaskrbljujoč, saj dopušča izbruhe nalezljivih bolezni.

V svetu in pri nas imamo ljudi, ki ne verjamejo stroki in cepljenje odklanjajo. Katera vrsta populacije nasprotuje cepljenju?

Za poglobljen odgovor na to vprašanje bi bilo treba opraviti sociološko in psihološko analizo. Tega pediatri ne delamo. Iz izkušenj pri vsakodnevnem delu pa lahko povem, da gre za različne ljudi, ki iščejo informacije pri virih, ki ne razpolagajo s podatki, temelječimi na preverljivih raziskavah.

Ali je vzrok nizke precepljenosti tudi cena samoplačniških cepiv?

Deloma prispeva tudi cena. Odkar je cepljenje dojenčkov proti pnevmokoku in triletnih otrok proti klopnemu meningoencefalitisu v celoti pokrito iz sredstev obveznega zavarovanja,

je delež cepljenih v tej populaciji prepričljivo višji. Ni pa cena edini dejavnik, ki vpliva na odločitev staršev, kar je vidno iz prenizke precepljenosti šestošolk proti HPV – tudi tej populaciji plača cepljenje Zavod za zdravstveno zavarovanje.

Po spletu se širijo številne negativne in napačne informacije glede učinkovitosti cepiv. Kdo in kdaj naj bi izobraževal ljudi, da bi razumeli pomen cepljenja? Ali je ozaveščenost pri nas zadovoljiva?

Ozaveščenost o pomenu preprečevanja nalezljivih bolezni pri nas še ni zadovoljiva – imamo še veliko možnosti za izboljšave!

K temu, da ljudem ponudimo informacije, temelječe na preverljivih dejstvih, smo poklicani zdravstveni delavci, zdravstvene ustanove, v določenem obsegu tudi vzgojno-izobraževalne ustanove od vrtca dalje. Posebno odgovornost imajo mediji in nosilci politične oblasti na vseh ravneh.

Pri tako pomembnih temah se mi zdi poleg preverjanja virov informacij pomembno dobro sodelovanje vseh prej naštetih oseb in institucij. V primeru boja s pandemijo Covid-19 je pomen vseh deležnikov več kot očiten.

Kaj menite o omejevanju širjenja pandemije, ki nas pesti že več kot eno leto?

Glede na to, kar smo se o nalezljivih boleznih na splošno in o Covidu-19 naučili do sedaj, so za omejevanje

širjenja novega koronavirusa (in z njim povezane obolevnosti, smrtnosti ter psihološke, gospodarske in druge posledice) nujni dosledno upoštevanje ukrepov socialne distance, uporaba zaščitnih mask, temeljito umivanje in razkuževanje rok, takojšnja izolacija in čim prej opravljen bris pri vseh osebah s simptomi, sumljivimi za covid, redno testiranje asimptomatskih oseb in seveda množično cepljenje starejših od šestnajst let, ki nimajo zdravstvenih ovir.

Meni je prvi odmerek cepiva prinesel Dedek Mraz na zadnji dan lanskega leta, drugega sem prejela 21 dni kasneje.

Zaupati je treba strokovnjakom in strokovni literaturi, ki temelji na preverljivih podatkih in potrjuje, da je cepljenje učinkovito.

Le visoka precepljenost družbe lahko prepreči, da bi se vrnile bolezni, ki smo jih že izkoreninili, poudarja zdravstvena stroka. Cepljenje je pravica oziroma privilegij družbe, izkoristimo ga!

Dr. Evi Brecelj se zahvaljujem za njeno strokovno razlago in pojasnjevanje o pomembnosti cepljenja prebivalstva.

Haideja Černe

Pogovor z Natašo Slejko, vodjo zdravstvene nege in oskrbe v Domu upokojencev Nova Gorica

Nahajamo se sredi pandemije virusne nalezljive bolezni Covid-19, ki se je sredi decembra 2019 pojavila na ribji tržnici v mestu Vuhan. Okužba se je hitro razširila po vsej Kitajski in kmalu dobila pandemične razsežnosti. O okužbi, preventivi, zdravljenju in posledicah smo se pogovarjali z Natašo Slejko, vodjo zdravstvene nege in oskrbe v Domu upokojencev Nova Gorica, ki je tudi članica delovne skupine za preprečevanje in obvladovanje okužb z virusom SARS-CoV-2 in drugimi nalezljivimi respiratornimi boleznimi.

Preprečevanje širjenja bolezni

Okužba s SARS-CoV-2 je izredno nepredvidljiva. V letu 2020 se je cel svet soočil z izzivom zajeziťe pandemije. Na širitev samega virusa različni strokovnjaki podajajo različna znanstvena videnja. Dejstvo je, da se virus širi predvsem kapljično, s kašljanjem, kihanjem, lahko tudi že med samim govorjenjem. Virus se zadržuje v kapljicah, ki potujejo po prostoru oziroma se zadržijo na površinah. Glede na te ugotovitve lahko sklepamo o poteh širjenja okužbe na način vdihovanja okuženih kapljic oziroma prenosa samega virusa s površin v usta, nos in oči. Če želimo omejiti širjenje virusa, je nujna uporaba zaščitne kirurške maske, katero lahko uporabljamo do največ dve uri. Po tem času je treba masko pravilno odstraniti in zavreči. V primeru uporabe maske iz blaga velja enako navodilo kot pri kirurški zaščitni maski, zamenjati jo je treba na vsaki dve uri ter oprati na minimalno 60 °C. Pomembno je, da se maska iz blaga dobro oprijema obraza, sicer je uporaba maske lahko neučinkovita. Prav tako se ne smemo dotikati zunanjih površin maske. Maske se torej čim manj dotikamo, saj si moramo po vsakem dotiku le-te roke umiti ali razkužiti. Poleg pravilne uporabe maske pa je ključnega pomena pri preprečevanju prenosa okužbe tudi ustrezna higiena rok. Poudarek je na pravilnem in rednem umivanju ter razkuževanju rok. To pomeni, da je treba zajeti vse dele rok (vsi prsti, notranji in zunanji del dlani ter zapestje). Odsvetujeta se nošenje nakita in uporaba permanentnih lakov (npr. gelirani nohti, gelish nohti itd.).

Prepoznavanje bolezenskih znakov

Širitev virusa je v jesensko-zimskem času večja, ker se več zadržujemo v zaprtih prostorih in ima virus večjo možnost prenosa. Ljudje, ki so asimptomatski (brez znakov bolezni), enako prenašajo virus kot ljudje s simptomi. Oseba je kužna 10 dni po potrjeni okužbi, pri čemer se prvi dan okužbe šteje dan potrditve okužbe. Če so pri osebi po desetih dneh od potrditve okužbe še vedno prisotni simptomi okužbe, kot so povišana telesna temperatura, glavobol, bolečine v kosteh, mišicah, prebavne težave itd., se obdobje kužnosti podaljša do takrat, ko je oseba vsaj 48 ur brez kakršnihkoli znakov okužbe.

Osebni zdravnik napoti osebo na testiranje v primeru, da ima le-ta vsaj enega od znakov okužbe. V takem primeru se osebi odvzame PCR test (kratica pomeni Polymerase Chain Reaction; to je preiskava, ki temelji na tehnologiji verižne reakcije s polimerazo), ostala populacija pa se lahko testira s HAT testi (hitri antigeni testi). Slednji so namenjeni odkrivanju asimptomatskih okuženih oseb. Potek same bolezni je odvisen od zdravstvenega stanja posameznika. Večino težjih potekov bolezni ugotavljamo pri osebah, starejših od 80 let.

Cepljenje proti Covid-19

Cepljenje trenutno ostaja edina učinkovita zaščita proti Covid-19, zato se le-ta v Sloveniji izvaja od 27. decembra 2020. Pri cepljenju stanovančev in zaposlenih v Domu upokojencev Nova Gorica do danes še

nismo zasledili nikakršnih alergičnih reakcij na cepivo.

Leto 2020 je bilo leto polno izzivov, še posebej za socialnovarstvene zavode, ki so čez noč postali infekcijske klinike. V leto 2021 smo zakorakali z upanjem, da se okužba v domovih ne bi več ponovila.

*Mojca Satler,
CDAS Šempeter*

K cepljenju proti Covid-19 poziva tudi občinska Civilna zaščita

Čeprav je cepljenje prostovoljno, civilna zaščita Občine Šempeter-Vrtojba poziva vse, ki vam zdravstveno stanje to dopušča, da se odločite za cepljenje in se za nanj prijavite v čim večjem številu. Na ta način bomo poskrbeli za varnost sebe in skupnosti, v kateri bivamo. S tem bomo naredili naše okolje bolj zdravo in bomo lahko čim prej spet normalno zaživel.

Več informacij o cepljenju in cepivih

V boju proti dezinformacijam v zvezi s cepljenjem proti Covidu-19 je Evropska komisija pripravila posebno spletno mesto "Varna cepiva Covid-19 za Evropejce" ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_sl, kjer so na voljo najnovejša informacije iz verodostojnih virov. Na NIJZ pa so zbrali še najpogostejša vprašanja in odgovore glede cepljenja proti Covidu-19 www.nijz.si/sl/najpogostejša-vprasanja-in-odgovori-glede-cepljenja-proti-covid-19.

31. januar, dan brez cigarete – za opustitev kajenja

V nedeljo, 31. januarja 2021, smo obeleževali dan brez cigarete, pravzaprav dan, ko želimo spodbuditi kadilce, da opustijo kajenje, vsem drugim pa želimo sporočiti, da je kajenje tobaka zelo škodljivo in da cigarete sodijo med najbolj smrtonosne izdelke, ki smo jih ljudje kdaj koli v zgodovini naredili. Dokazano je, da zaradi bolezni, neposredno povezanih s kajenjem tobaka, umre več kot polovica kadilcev, vsak četrti celo pred 60. letom starosti. Za Slovenijo to pomeni 3.600 primerov smrti letno, z drugimi besedami to pomeni vsaj 10 primerov smrti na dan. Bolezni in smrti zaradi kajenja so preprečljive in nepotrebne.

Podatki kažejo, da se razširjenost kajenja v Sloveniji zmanjšuje. Opustitev kajenja prinaša številne koristi za zdravje v vsakem starostnem obdobju. Zavedamo se, da je težko prenehati s kajenjem, zato vsem kadilcem, ki želijo kajenje opustiti, svetujemo, da se vključijo v programe za opuščanje kajenja, ki so v Sloveniji brezplačni. Ministrstvo za zdravje sofinancira programe za preprečevanje in opuščanje kajenja ter namenja sredstva za delovanje brezplačne telefonske številke za pomoč pri opuščanju kajenja: **080 27 77**. Na tej telefonski številki lahko vsakdo dobi potrebne informacije in se dogovori za pomoč pri opuščanju kajenja. Telefon deluje vsak dan, tudi med vikendi in prazniki, med 7. in 10. uro ter med 17. in 20. uro. V **lekarnah** so na voljo različne oblike nikotinskega nadomestnega zdravljenja, ki

pomagajo kadilcu k uspešnejši opustitvi kajenja. Na voljo so žvečilke, obliži in inhalatorji. Drugi izdelki z nikotinom niso pripomočki za opuščanje kajenja. Zdravila na recept predpiše osebni zdravnik. Več informacij je na voljo na spletni strani NIJZ.

Na kratko:

- Kajenje škoduje pljučem.
- Kajenje škoduje zobem in dlesnim.
- Tobačni dim vsebuje več kot 70 snovi, ki povzročajo raka.
- Kajenje povzroča raka ust in žrela.
- Otroci kadilcev pogosteje tudi sami začnejo kaditi.
- Kajenje med nosečnostjo škoduje še nerojenemu otroku.
- Kajenje povečuje tveganje za impotenco.

Kar dvema tretjinama težkih kadilcev se življenjska doba zaradi kajenja v povprečju zmanjša za 10 do 15 let. Poleg tega je kajenje povezano z velikimi stroški; Evropska komisija je leta 2015 poročala o več kot 25 milijardah evrov stroškov za tobak. Tudi v Sloveniji so bili stroški kajenja vrtoglavi – 1,8 milijarde evrov.

Brez sence dvoma lahko dokažemo in kajenju tobaka pripišemo veliko breme preprečljivih bolezni. Med najtežjimi boleznimi, ki nastajajo zaradi kajenja tobaka, je rak pljuč, ki je v več kot 80 % primerov povezan s kajenjem tobaka. To je maligna bolezen s kratkim preživetjem.

Po podatkih Registra raka je incidenca raka pljuč v Sloveniji cca. 1.400 novih primerov na leto. Samo v letu 2017 je za rakom pljuč zbolelo 1.464 prebivalcev, z grobo incidenčno stopnjo čez 70/100.000 prebivalcev. Veliko jih tudi umre – do 1.200 na leto. Na Goriškem je povprečno 70 novoodkritih primerov na leto, pred dvema desetletjema pa jih je bilo okrog 50.

Dobra petina (20 %) prebivalcev Slovenije kadi. Zato v Sloveniji ustvarjamo okolje, ki bi spodbujalo nekajenje. V zakonih ZOUTI in ZOUTPI (Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov in Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov) so številni ukrepi in priporočila. Opaziti je, da dajejo pozitivne rezultate. Morda še to: znano je, da je najbolj učinkovit ukrep zmanjšanja porabe tobaka zvišanje davkov na tobak!

Poleg ozaveščanja, informiranja in opolnomočenja kadilcev sta zvišanje obdavčitve in zlasti cen tobačnih izdelkov izjemnega pomena

Dodatne informacije:
info@ko-rak.si, 041 632 284.

*pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr.med.,
predsednik Društva ko-RAK.si*

Teden boja proti raku materničnega vratu (RMV)

Evropski kodeks proti raku – poskrbite, da bodo vaši otroci cepljeni proti hepatitisu B in humanem papiloma virusu (HPV)

Med 18. in 22. januarjem obeležujemo evropski teden boja proti raku materničnega vratu. Število žensk, ki zbolijo za tem rakom je v goriški regiji med najnižjimi v Sloveniji. Pojavnost raka materničnega vratu (RMV), ki je predvsem posledica okužbe s HPV (humani papiloma virusi), je v Sloveniji že vrsto let v trendu zmanjševanja, zlasti od uvedbe programa ZORA (leta 2003). Tistega leta je bilo v Sloveniji odkritih 211 primerov, leta 2019 pa samo še polovica – 105 novih primerov. Pregledanost ciljne skupine slovenskih žensk iz programa ZORA (namenjen ženskam od 20 do 64 let) v Sloveniji presega mednarodno priporočeno normo in znaša več kot 70 %. Na Goriškem imamo najvišjo udeležbo v preventivnem programu ZORA v Sloveniji (okrog 80 %) in hkrati nižji odstotek patoloških izvidov brisov materničnega vratu od slovenskega povprečja (Goriška – pod 5 %).

To je povezano tudi s cepljenjem proti HPV, kajti če se ženske redno udeležujejo presejalnih pregledov in so še cepljene proti HPV, je verjetnost, da bodo zbolele za RMV, izjemno majhna.

Mednarodna agencija za raziskovanje raka pri SZO je cepljenje proti HPV in presejanje za RMV prepoznala kot dve ključni aktivnosti, s katerimi lahko pomembno zmanjšamo breme raka, zato ju je vključila v **Evropski kodeks proti raku**. Kodeks vsebuje 12 enostavnih, z dokazi podprtih priporočil, ki so namenjena prav vsakemu izmed nas. Z upoštevanjem teh priporočil lahko zmanjšamo breme smrti zaradi vseh vrst raka do 50 %.

Dve izmed priporočil iz kodeksa (11. – cepimo se proti HPV in HBV; 12. – udeležujemo se presejalnih programov) sta direktno povezani s HPV in z RMV. Oba ukrepa sta izjemno učinkovita in varna ter direktno zmanjšujeta obolenost za rakom materničnega vratu. Tudi cepljenje proti HPV je na voljo brezplačno za vse deklice v 6. razredu osnovne šole. In čeprav je cepivo varno in učinkovito, ne moremo biti zadovoljni z deležem precepljenosti.

Velika novost v Sloveniji, ki je sprejeta po sklepu Sveta za zdravje, je ta, da je končno odprta možnost cepljenja tudi dečkov. Po tem planu bo Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije pokrival stroške cepljenja tudi za drugi del mlade populacije – dečkov v osnovnih šolah. Končno so zalegle pripombe in priporočila stroke, da ni zadostno, da cepimo samo polovico mlade populacije, zato je bilo nujno pričeti tudi s kampanjo cepljenja dečkov. S tem v zvezi je Društvo ko-RAK.si 21. januarja izvedlo tematsko telekonferenco, na kateri so priznani eksperti govorili o problematiki in pojasnili dobrobiti tega cepljenja, ki direktno zmanjšuje breme raka materničnega vratu.

Pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med., predsednik Društva ko-RAK.si

VDC Nova Gorica

Predstavljamo se vam iz Varstveno delovnega centra Nova Gorica. Smo mlad, 15 let star zavod, vendar je v naši sestavi tudi **Enota Solkan** s častitljivo več kot 40-letno tradicijo. Tu delajo osebe z motnjo v razvoju.

Goriški center v sodobnih namensko grajenih prostorih združuje storitev institucionalnega varstva v obliki bivalne enote za 24 uporabnikov in storitve vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji. Z novo enoto smo leta 2015 pridobili kakovostne, varne in posamezniku prilagojene prostore, kar je velika pridobitev za Novo Gorico in za celotno regijo.

Imamo pa v svoji sestavi prav tako zelo pomembno **Enoto Stara Gora**, ki deluje v obnovljenih prostorih bivšega oddelka za ortopedijo Splošne bolnišnice Šempeter. V stavbi živi in dela 75 stanovalcev – odraslih oseb z motnjo v duševnem razvoju in odraslih oseb s pridobljeno možgansko poškodbo ali okvaro gibalnega aparata.

Veliko skrb posvečamo povezovanju z okoljem, zato v okviru različnih prostočasnih aktivnosti in interesnih skupin uporabnikom omogočamo obiske gledališča, kina in koncertov, različnih športnih prireditev, ogled razstav, izlete, udeležbo na pohodih, vključevanje v kulinarčne in kreativne delavnice ter ostale dejavnosti glede na potrebe in želje naših uporabnikov. Skupaj praznujemo tudi njihove osebne praznike in vse večje praznike

v letu. Želimo si, da bi se naši uporabniki počutili res kot doma, saj je za mnoge to resnično njihov drugi dom. Zato smo vedno pripravljeni prisluhniti njihovim željam in izboljšati, dopolniti naše programe tako, da so odgovor na njihove potrebe. Individualiziran pristop in stalen razvoj dejavnosti našim uporabnikom omogočata enakopraven in kakovosten način življenja ter vključevanja v skupnost.

V Varstveno delovnem centru Nova Gorica smo se v času epidemije novega koronavirusa soočali s posebnimi izzivi – kako čim bolj kakovostno in polno preživeti čas samoizolacije, prisluhniti željam in potrebam naših uporabnikov in jim omogočiti, da se polno razvijajo še naprej. Prav zato smo v prostorih Enote Goriški center ter Enote v Solkanu pod mentorstvom akademskega slikarja Vasje Drajne organizirali likovne delavnice. Sodelovali so tako uporabniki, ki v VDC bivajo, kot tisti, ki dnevno prihajajo na delo. Do konca meseca marca bodo slike razstavljene v nakupovalnem centru Supernova Qlandia – Nova Gorica.

“Izven okvirov, a vpleteni v mreže odnosov” je naslov skupinske razstave uporabnikov VDC Nova Gorica – oseb, ki so vpete med svetovoma – odraslim in otroškim. Tovrstno stanje je nekaj najlepšega za tiste, ki poznajo in razumejo ta svet. Kot zaposlen imam čast ustvarjati skupaj z njimi. Pretakajo se edinstvene energije, ki se upodobijo skozi črto in barvo. Ujamejo se v slike, risbe, skice. Postanejo pričevanje lepih trenutkov pogovora, poslušanja, spoštovanja in sodelovanja. Na ustvarjalnih delavnicah odkrivamo med drugim nove spretnosti in izzive, razvijamo ideje in jih uresničujemo.

Zaključil pa bi z mislijo našega stanovalca: “Sanje, tam kjer so, notri pravljica, je TO!” (Blaž Penko)

Zahvaljujemo se nakupovalnemu centru Supernova Qlandia Nova Gorica in vsem tam zaposlenim za dolgoletno uspešno sodelovanje ter priložnost, da lahko razstavimo naša dela.

Vasja Drajne

Predsednik republike Borut Pahor med delovnim obiskom na Goriškem obiskal tudi našo bolnico

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je 4. februarja 2021 na povabilo regijskega štaba Civilne zaščite za severno Primorsko obiskal Goriško. Seznanil se je z izvedenimi aktivnostmi civilne zaščite ob prvem in drugem valu nove koronavirusne bolezni v Sloveniji v severnoprimorski regiji. Po uvodni seznantvi o ukrepanju po razglasitvi epidemije nove koronavirusne bolezni je predsednik republike Pahor obiskal Osnovno šolo Kozara ter se sestal s predstavniki in z oskrbovanci Doma upokoencev Nova Gorica. Delovni obisk je predsednik zaključil z **obiskom Splošne bolnišnice “Dr. Franca Derganca” v Šempetru pri Gorici**, kjer so ga pozdravili tudi župan Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk in predstavniki občinske civilne zaščite. Tu si je ogledal intenzivni oddelek, kjer zdravijo bolnike z najtežjo obliko nove koronavirusne bolezni.

Predsednik republike je v izjavi za javnost izpostavil, da ga prevzemajo občutki velike sreče, saj je po skoraj enem letu prvič ponovno obiskal

osnovnošolce in stanovalce doma starejših. Zanj je to znamenje boljšega časa, ki prihaja: “Upam, da bomo skupaj vsi enotno praznovali 30. obletnico naše samostojne države.” Zahvalil se je vsem, ki so s svojo profesionalnostjo, človečnostjo in solidarnostjo pomagali najranljivejšim skupinam ljudi, da smo kot skupnost prebrodili te izjemno zahtevne čase. Nazadnje pa je ponovno pozval vse, naj razmislijo o cepljenju, ko pridejo na vrsto, in dejal, da se je sam pripravljen cepiti z vsakim cepivom, ki mu ga bodo pristojne službe “predlagale”.

Mateja Poljšak Furlan

Mandarina

Mandarina – *citrus reticulata* je drevo in plod agruma iz rodu citrus. Je najuglednejša vrsta med agrumi (citrona, pomпельno), ki ima sladki sadež. Originalna vrsta je prišla z Japonske in s Kitajske, v Sredozemlje so prišle vrste iz Indonezije in Indije. Tudi klementine prištevajo med mandarine, so pa križanci med mandarino in grenko pomarančo.

Mandarinovec je večji grm, visok preko 2 metra. Listi so majhni in močno dišeči. Plodovi so malo ploščati s tankim dišečim olupkom. Sadje se uporablja sveže ali predelano v marmelado in kandirano sadje. V Sredozemlju je mandarina dobila ime po kitajskih veljaki (mandarini). Mandarinovce sadimo v loncih ali na prosto. Uspevajo tudi v kontinentalnem delu Slovenije. Rodijo v jeseni. Lupina mandarine ni užitna, meso je sladko in sočno. Vsebuje veliko vitamina C. Pri nas sadimo zgodnje sorte ("Zorica"), zlasti neretvanske. Prenesejo temperaturo do -8 do -12 °C. Zalivati jih je treba vsak tretji dan, pozimi vsakih 10 dni z vodo brez klor.

Iz mandarine izdelujejo mandarinino eterično olje, ki pospešuje apetit in prebavo, osvežuje in ustvarja veselo razpoloženje. Spodbuja krvni obtok. V kozmetiki ga uporabljajo za nego mastne kože.

V Sloveniji največ uspevajo mandarinovci iz doline reke Neretve, sorta "Zorica rana". Plodovi so ploščati, zelo sočni, sladko-kislega okusa in močno aromatični.

Dominik Soban

Pomladne limonine rezine

Ker se bliža velika noč, vam ponujam slasten svež recept, ki lahko posladka te praznične dni.

Za pomladne limonine rezine za 8 oseb potrebujemo:

Krema:

- 400 g sladkorja
- 6 žlic moka
- ščepec soli
- žlica naribane limonine lupine
- 180 ml limoninega soka
- 60 ml pomarančnega soka
- 4 velika jajca
- 3 rumenjaki
- 3,5 žlice smetane za stepanje

Testo:

- 250 g moka
- 50 g sladkorja v prahu
- 70 g drobnega rjavega sladkorja
- četrtina žličke soli
- 170 g na kocke narezanega hladnega masla

Pečico segrejemo na 175 °C. Pekač (velikosti približno 33 x 23 cm) dobro namastimo z maslom. V skledi zmešamo moko, sladkor v prahu, rjavi sladkor in sol. Po mešanici potrosimo kocke hladnega masla. Maščobo s konicami prstov vgnemo v suhe sestavine, da nastane drobtinam podobna zmes. Zmes razporedimo po dnu namaščenega pekača in jo z dlanjo dobro pritismo ob dno, da naredimo približno 1,5 cm debelo plast testa. Testo pečemo v ogreti

pečici 20 minut, da se lepo zlatorjavo zapeče.

Medtem ko se testo peče, pripravimo limonino jajčno kremo. V skledi zmešamo moko, sladkor in sol. Nekaj minut preden je testo pečeno, v mešanico suhih sestavin vmešamo limonin sok, pomarančni sok in limonino lupinico. Nato dodamo še jajca, rumenjake in smetano ter vse skupaj z ročnim mešalnikom dobro premešamo, da dobimo gladko zmes brez grudic. Kremo po želji precedimo skozi gosto cedilo.

Ko je testo pečeno, ga vzamemo iz pečice in prelijemo s kremo. Temperaturo pečice znižamo na 160 °C. Pekač še za 20 do 25 minut potisnemo v ogreto pečico, da se limonina jajčna kremo lepo strdi.

Pečeno pecivo vzamemo iz pečice in približno 1 uro hladimo na sobni temperaturi. Pekač nato pokrijemo s folijo za živila in za 1,5 do 2 uri (ali pa kar čez noč) shranimo v hladilnik.

Ohlajeno pecivo narežemo na poljubno velike kose, ki jih serviramo na krožnik ali pladenj, potrosimo s sladkorjem v prahu in postrežemo.

Verjamem, da bo ta sladica v pomladnem času prava specialiteta. Pa dober tek!

Lara Soban

Izšel je Kobi TO! - Brezplačna mobilna aplikacija, ki bo prvošolčkom pomagala pri učenju branja ob vrnitvi v šolske klopi.

Kobi TO! lahko naložite kot aplikacijo na mobilni telefon ali tablico, ali pa do njega dostopate iz računalnika. Več o aplikaciji najdete na naši spletni strani kobiapp.io/sl/kobi-to.

Za tiste, ki so se digitalnih vsebin v zadnjem obdobju naveličali pa aplikacija omogoča tudi tiskanje bralnih listov in vadbo v papirnati obliki. Kobi pripravlja tudi spletno predstavitev, ki jo bo gostila platforma "Pozitivna psihologija". Prijavite se lahko tukaj bit.ly/kobi-to-prijava.

**PAMETNO
JE POSKRBE TI ZA
SVOJO R*T.**

Vsaj enkrat na dve leti.

da je rak debelega črevesa ali danke zelo dobro ozdravljiva bolezen, če jo odkrijemo zgodaj?

Program Sviti je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Namenjen je moškim in ženskam med 50. in 74. letom starosti, ki vsaki dve leti prejmejo vabilo v program. Odklopite se na vabilo Programa Sviti in preprečite razvoj raka na debelem črevesu ali danki.

www.program-svit.si

ZUZELKA IZ DRUŽINE MURNOV	ANTIČNO IME REKE NERE	SLOVAN NAŠA POSILANKA (EVA)	A	N	T	VARUŠKA SKOP ČLOVEK	N
Š	N	I	K	KONICA MESTO V AZER- BAJDŽANU	O	S	T
Č	A	R	M	A	R	K	O
U	R	G	E	S	OMOTIČNO SREDSTVO (ZASTAR.) OSKAR KOGOLJ	O	M
R	BELA SLIKARSKA BARVA ČEŠKI POET (JOSEF)	L	I	T	O	P	O
E	H	MESARSKO OPRAVILO IGRALEC FURLJAN	Z	A	K	O	L
K	O	M	E	R	SPOJINA NATRI- JEVEGA SULFO- KSILATA	R	O
SPOJ ROKE S TRUPOM VRSTA DALMATIN. VIŠNJE	R	A	M	A	DEL PLE- TILNEGA STROJA FR. PIŠEC (JEAN)	I	G
A	A	K	TANKA MREŽASTA TKANINA	PETER TANCIG FRANČOSKI PISATELJ	P	T	SKUPINA ORGA- NIZMOV

Kot vsako številko smo tudi tokrat prejeli veliko rešenih križank, pri samem žrebu pa so imeli največ sreče **Marjan Simovič, Brigita Šušmelj in Katjuša Rabzelj**, ki so od našega sponzorja PoceniPC.com prejeli bone v vrednosti 20 EUR. Vabimo vas, da tudi v spomladanski številki sodelujete v super nagradni igri, saj vam tokrat **Društvo Gas Vrtejba** poklanja bogate nagrade. Srečno!

Uredništvo

Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba. Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik XI, številka 1

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290

Šempeter pri Gorici, zanj župan Milan Turk

E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si

Odgovorna urednica: Lara Soban

Uredniški odbor: Nataša Brisko, Haideja Černe, Roberta Filipič,

Kenny Jan, Ana Stergulc

Lektoriranje: Nika Birska

Oblikovanje: Blaž Erzetič

Foto platnica: Marjan Humar

Tisk: Tiskarna Present, Ljubljana

Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali.

V Glasilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku

Šempeter pri Gorici, marec 2021

										AVTOR: GREGA RIHTAR	RAZTEG- LJIVA TKANINA	ČREVESNI KATAR	POKRAJINA V GRČUJI Z GLAVNIM MESTOM ATENE	DESNI PRITOK SAVE PRI MEDVODAH	NEMŠKA PESNICA SEIDEL	VOZNIK RIKŠE	VRHNE ZENSKO DVODELNO OBLAČILO
										NAŠA PEVKA							
										IZDELO- VALEC GODAL STRADI- VARI							
										PRIJETNO DIŠEC BALZAM IZ VRST AMBROVCA							
										PLAST, LUPINICA PRI ALGAH				ŠTEFAN TISEL ODPRTA TELESNA POŠKODBA			
										DOBA, VEK				IT. RTV SKUPEK DALJŠIH, TANJŠIH STVARI			
										POD- OKNICA							
ŠVIČARSKA ALPSKA SMUCARKA, LETOŠNJA SVETOVNA PRVAKINJA V SUPERVELESLOMOMU IN VELESLOMOMU	INŽENIR ELEKTRO- TEHNIKE	REKA, KI TEČE SKOZI VELENJE	TROPSKO DREVO S TEMNIM LESOM	ITALI- JANSKI KEMIČ (GIULIO)	KATARINA SREBOTNIK	IT. NOGO- METNI PRVO- LIGAŠ IZ BERGAMA	NORDIJSKI IZRAZ ZA SMUČI	MIK, ČAR									
PAPIRNI IZDELEK, DEBELEJŠI OD KARTONA							ŠIBKEJŠI ESTROGEN										
PROSOJNA KAMNINA ZA OKRASNE PREDMETE								ČRNOPEKA GAZELA									
								HODNIK V POSLOPJU									
TENIŠKI LOPAR					SRBSKI PESNIK ŠANTIĆ				DEJAV- NOST REJCEV	ACE MERMOLJA BREZ- BOŽNIK							
TROPSKA RASTLINA Z BODIČA- STIMI LISTI					IGRALEC VENTURA												
					NAŠELJE VAŠČANOV												
GREGOR TOMC		SL. SKLA- DATELJ CERKVENE GLASBE (FRANCE)	FILM JAMESA CAMERONA					NEODLO- ČEN IZID ŠAHOVSKE IGRE	ETILEN								
ČASOVNA ENOTA			HRVAŠKA SLIKARKA ROJC	REKA V SV. SIBIRUJI				JAPONSKI DENAR SL. OBLI- KOVALKA (JANJA)				SMUČAR- SKA TEKAČICA UREVC					
VELIKA NATAČNOST							GL. MESTO JUŽNE AV- STRALIJE ČLOVEŠKA GLISTA										
REJEC BIKOV					ANTON AŠKERC VOZ Z RAVNO PLOSKVIJO		MESTNA BABICA		SETEV, SEJANJE								
VOZILO Z ENIM SEDEŽEM						RISANA ZGODBA Z BESEDILOM TANEK TRAK LESA			POD V SOBI								
HELENA ŽIGON		PLINSKA ŽARNICA SKUPNO IME ZA ŽITARICE															
OZKA ODPRTINA, ŠPRANJA				IRANSKA DENARNA ENOTA POČELO TAOIZMA													
JUŽNO- AMERIŠKA KUKAVICA			SLOVAŠKO- POLJSKO GOROVJE JASNA KULJAJ														
FILMSKI REŽISER OKORN					NEKDANJI JAPONSKI DROBIŽ												
VELIKO DREVO TROPSKE AFRIKE					NEMŠKI FILOZOFOV (GEORG)												

Ime in priimek _____

Naslov _____

Telefon _____

POMOČ: AVATAR-film Jamesa Camerona, ESTRON-šibkejši estrogen, STIRAKS-prijetno dišeč balzam iz vrst ambrovca, TLIVKA-plinska žarnica, VITRA-tanek trak lesa

Rešeno križanko nam s potrebnimi podatki pošljite do 10. maja 2021 na: Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, s pripisom Nagradna križanka ali na elektronski naslov glasilo@sempeter-vrtojba.si.

Društvo Gas Vrtejba poklanja:

1. mesto – vinjeta za 2021,
2. mesto – tehnični pregled (samo pregled),
3. mesto – 3x bon za vožnjo z go-kardom.

Pravila nagradne križanke in ostale informacije najdete na naši spletni strani www.sempeter-vrtojba.si.

AMZS